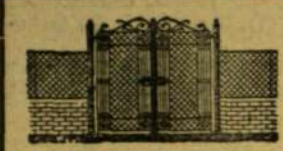

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaáru-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

Fényképészeti készülékeket
műkedvelők számára, legújabb uti
távcsöveket kitűnő szemüvegeket
és arzenipárákat, megvilágítási ma-
ximál-láshőmérőket, Anzeroid (lég-
súlymérőket) szabadalmazott rajz-
eszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

Toronyórákat
legelősebben, legújabbban és legjob-
ban készít:
Mayer Károly L.
Óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KÖZPONTI 5000
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindenemű érték-
papirokat és pénznemeket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparárúk raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentve küld.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ÉRTÉKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók
KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapesten, IV., Hatvani-utca 18. sz.

Az 1890: XIV. törvényczikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelősebb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénuhos” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket,
egységes nagy választékban bel- és külföldi toalette-cikkelt.

Teljesen befizetett részvénytőke 5,000,000 frt.
V-VI ker. fiókosztály Podmaniczky u. 2.
VI-VII k. fiókosztály Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

WEINWURM ANTAL
fényképész első magyarországi
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Készít mindennemű
czinkedezésű dűcöt
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia útján. Alap-
rajzok, térképek, há-
lósatok fotolitografiai
főn a legúj-
nyosab-
ban sok-
szorosít-
tatnak.
Külön
berendezés
házonkívül
való fény-
képfelvéte-
lekre.

Legjobb fűmagvak
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében
Főtelek: Andrássy-út 23. BUDAPESTEN Főtelek: Károlyherceg-u. 18.

Aki nem akarja, hogy ilyen-
féle hirdetésekre használják fel
a fejét, továbbá a ki szép sugárzó
bajuszt,
és telt szabált akar, az hasz-
nálja a dr. FAIRCH-féle
svájcei haj-elixirt.
Ezen hajnövesztő szer, mely rög-
tön megszünteti a hajhullást, haté-
lyes és bizonyítottan a pénz
visszaszerzését teszi he-
szelők.

Ára: 1 nagy tégely 2 frt, 1 kis tégely 1 frt 20 kr. Kapható a
svájcei Haj-Elixir
magyarországi főraktárában
BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 8.
Szétküldés vidékre az összegnek készpénzben vagy levélbéllyeg-
ben előre való beküldése esetén bárhova bérmentve és teljes
titoktartás mellett, vagy pedig utánvétellel bérmentetlenül.

Legújabb! 4802 Legújabb!
„Intona”
— (Ariston) acélhangokkal —
váltószakított érezéskészlettel és korlátlan
műsorral. — Ezen új táblaműve hangszere minden
előzetes tanulmány és zenésmeret nélkül száz meg száz
tízesszerinti zenedarabot lehet játszani.
Ára 12 frt, a kótalapok drbjá 30 kr.

Megrendések az árak előle-
ges beküldése mellett vagy
utánvétellel teljesíthetnek.
Mechanikai hangszerek-
ről külön árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék.

Hangszer-Ipar. Harmonikáról
Sternberg Ármin és Testv. Nagy képes árjegyzék
ingyen és bérmentve!!

Diszfák — Faszorfák —
Diszbokrok és Róssák.
ARJEGYZÉKET INGYEN ÉS BÉRMENTVE.
BUDAPEST, PEÇZ ÁRMIN
VIII., Kalvária-tér 4. faiskolatulajdonos.

KOTZÓ PÁL
Gépészmérnök BUDAPEST. Üllői-ut 18. sz.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű szögös cséplő-készleteket, továbbá 4, 5, 6, 8,
10 és 12 lóerejű sines göcséplő-készleteket hosszú szalmarészekkel, alsó
szelével és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-
hengerekkel. — Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafüto-gőzmozgonyokat. —
Továbbá R. Garret & Sons felülmulhatlan 40% tüzelőanyagot takarító
Compound-gőzmozgonyait. — Legjobbnak elismert „Brantfordi” önműködő
amerikai kővető aratógépeit. — Eredeti amerikai szénagyújtóit I vagy
2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal. — Sorvető és szórvavető-
gépeket és minden egyéb kisebb gazdasági gépet.

TALÁLMA NYOK szabadalmazását esz-
közi mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. Telefon.

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.
Kések, ollók, beretvák
feltűnő keszeség mellett legelősebb
gyári áru
Schubert János P.
kéményes és készítő m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarok.
Fényképek és vidám megrendések

Jutányos árak és kedvező feltételek.

13. SZÁM. 1893. BUDAPEST, MÁRCZIUS 26. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal félre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 6 frt
{ félre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—
{ félre — 2.50
Külföldi előfizetőknek a postailag
meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET JUBILEUMA.

GRÓF TELEKI SÁNDORNÉ.

VERES PÁLNÉ.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET ELNÖKEI.

Barabás Miklósnak az egyleti ház dísztermében levő festményei után.

TALÁN éppen ezen a napon, ebben az órában, huszonöt évvel ezelőtt előkelő magyar hölgyek gyűltek össze, hogy egy nőképző-egyletet alakítsanak. Még akkor nem voltak felsőbb leányiskolák s csak a Veres Pálné fejében járt az a gondolat, hogy a nőket se ártana esetleg valamely megfelelő életpályára előkészíteni. Hozzácsatlakozott Veres Pálné szívós agítálásához, buzdításához gr. Teleki Sándorné. Ugyanaz a két hölgy vezérelte az első ülésen, a ki most elnököl a jubileum díszülésén. Ugyanezek az arcvonások, melyek szeliden s mégis méltósággal tekintenek le a tanácskozó-terem faláról — csak hogy fiatalabban. Huszonöt év sietett tova azóta! Ah, milyen boldog ez a két úrnő, hogy nincs oka azt kívánni (a miért annyi asszony sohajt), hogy bárcsak megállott volna az idő! Mert oly hasznosan folyt le a huszonöt év, oly fényes eredményekkel, hogy ötven év munkájának is beillik. Kerek huszonöt esztendődtől gazdálkodtak meg maguknak.

Bizony pedig a kezdet nem volt könnyű. Az alkotmány mézes heteit éltük 1867-ben, mikor Veres Pálné megindította a mozgalmat; mindenki a koronázásra gondolt. Szükségesebbnek látszottak most a szabók és a varrónők, a kik a ragyogó selyemkötösöket megvarrják, mintsem a nevelőnők, a kik belőlől fényesítsék ki leányaink lelkét, szellemét. Lassan, nehezen is döcögött a dolog s bizony egy hajszálnál múlt, hogy el nem aludt. De ez erős egy hajszál volt; a Veres Pálné vasakaratóból sodorva.

A köznyelvet mellett meg kellett birkozni egy oszódó ósdi nézzettel. A jobbmódú nemesség és a főurak még nem oly régen elégnék tartották, ha a kisasszony jól esveg németül, francziánul és el tudja zongorázni a német zenedarabokat. A nemzeti motívumok iránt nem volt érzékük, pedig észrevehetők volna II. József alatt a törekvést a magyar előkelőbb leányok germanizálására. Ez a fogantya a nemzet szívéhez. Ezekkel a rózsás újjakkal el lehet majd vezetni az egész nemzetet — a koporsójába. A lateiner-osztály elégnék tartotta, ha a leányai írni, varni és főzni tudnak. A kurtább nemességnél pedig ősi szólas volt: «a leány csak annyi esze legyen, hogy ha az eső esik, tudja, hogy az eresz alá kell menni.» De a nemzetnek magának sokszor ennyi esze se volt, valóságosan be kellett taszigálni az eresz alá, nem egyszer-kétszer. Ennél a kérdésnél ép úgy, mint igen sok másnál.

Veres Pálné nem esüggött, s az első évben összetobozott huszonkét hölgy száza növekedett egy esztendő alatt, s márczius 28-án, most huszonöt éve, végre megalakult a nőképző-egylet.

De milyen szerény eszközökkel, mennyi viszontagsággal kellett küzdenie, míg végre ma saját palotájában (a Zöldfa-utczában) ünnepelheti meg huszonöt éves fennállása ünnepét, egy hasznosan töltött mult nyumbusával övezve.

A veres téglaszín palota, több, mint csupán egy szép ház, egyszerűsége monumentuma a magyar nők áldozatkészségének. Mindjárt a kapuban ott a két fehér márványtábla, melyen az alapítónők aranybetűs nevei díszlenek. Már szinte tele van, de még a «margó»-ra, úgy gondolom, elférne egy-két név.

Érdekes itt végignézni a sürgést-forgást valamely nőegyleti gyűlés alatt. Akkor meglevenül az egész ház. Suhognak a selyemszoknyák, szép fehérhajú matrónák, délceleg, sugár asszonyok lépkednek fölfelé a lépcsőkön, komoly, ünnepélyes arccal, mintha országgyűlésbe mennének.

Lépjünk be a terembe s ime kitárul egy szokatlan kép. A hosszú zöld asztal csupa hölgyek ülnek körül, csak úgy esörög rajtuk a sok gyöngy

s ha mozdulnak, ha helyeselnék vagy ellenmondásra rázzák a fejüket, csillognak-villognak ékszerük s lengnek a strucczollak kalapjaikon.

Az asztalfőn a két elnök ül: Veres Pálné és gróf Teleki Sándorné. Előttük a csöngetyű, de erre csak ritkán van szükség (talán kétszer sem volt használatra egy negyedszázad alatt), mert ha megvan is talán itt a Károlyi Gábor és Vajay-féle természetek, de mennyire finomított alakban! Ah ez az illedelem! Szép, szép a kis palota is, de ha ezt az illedelemt megvehetné a kormány az országgyűlés számára, milliionokat adna érte. Nincs itt «zaj» soha. A «Rendre», «Helyre», «Ohó», «Eláll!» szavakat nem ismerik. (Lehetne ez mamelekűző intézet is.) Mindössze szelid zsongás vehető észre. Ez itt a «vihár.» Ha valamit morog egy-egy éltés matróna. Ez itt a «mennydörgés.» Az általános tetszést vagy nem tetszést csak a szemekből lehet kiolvasni. Azokból a többnyire szép szemekből.

De jaj is volna a lázongónak. A kire egyszer Teleki grófné rénez haragosan fekete villámlo szemével, hiába akart tigris lenni, csak mindjárt visszaváltozik az báránynak.

A zöld asztalnál csak a választmányi tagok ülnek és még a jegyző, az egyetlen szakállas és bajszos lény a választmány ülésén; de ez is gyakran helyettesíti egy-egy csinos asszonyka, a ki dallamos hangon csevegi el a jelentéseket (hej, ha ki lehetne eszerélni Molnár Antalért!)

Évi nagy-gyűlés alkalmával hallgatóság is van; egy pár öreg úr, nevelésügyi-barát, tanár és egy pár hű férj, a ki a felesége nyilvános szereplését jött figyelemmel kíséni. (Milyen gondatlanok ezek a férjek, nem hogy főznének ezalatt odahaza.) A terem előhajójában egy kosár virág-bimbó; serdülő deli lánykák. Ez az országgyűlési ifjúság, az iskola növendékei. Nagy áhítattal hallgatják az öregeket, — bocsánat — az előhaladottabb korúkat.

Istenem, hogy fut az idő! Mire a «Vasárnapi Ujság» új huszonöt év múlva az ötven éves jubileumra ugyanezeket a képeket újra közli, már akkor ezek a kedves iczi-piczi bakfisek fognak ott ülni a zöld asztalnál ugyanolyan nagy strucz-tollas kalapokkal, ugyanolyan komoly arccal, mint most a t. választmányi tagok. Csak aztán olyan lelkesedéssel is üljenek ott!

De mit beszélnek én arról, hogy ugyanezeket a képeket közli a «Vasárnapi Ujság» új huszonöt év múlva! Hiszen már akkorra kétségkívül négy-öt palotája is lesz a nőképző-egyletnek a magyar birodalmi székvárosban.

Ezekből a képekből csak kettő marad meg: az a két kép, mely ma még az élő eredetiekre tekint alá a terem falairól s melyeknek érdekességét minden huszonöt év megneveli, bevonja a kegyelet aranyos csillámú zománczával. Sok, sok rajok fognak kimenni innen e tereméből az országba, magyar anyák leányai és magyar leányok anyái ember-öltőkön át, s a tündér tanuló körből ez a két arca mindig meg fog elevenedni az emlékekben, a tisztelt és a tekintély hangulatos fényével beragyogva.

Érdemes élni a közügyeknek.

M—th K—n.

A NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET TÖRTÉNETE.

Mint egy zibbasztó mély álomból, úgy ébredt nemzetünk alkotó tetteire 1867-ben a tizen-nyolcz évig tartott, jognélküli korszak elnyomásából a kiegyezéssel. A nemzet természetes, bár a lázas kor szelleme által indokolt rohamos fejlődését megszakította a lenyugozás kora, mely alatt semmiféle alkotásról szó nem lehetett s midőn végre a nemzet visszanyerte a jogát, lázas

sietséggel iparkodott a hibáján kívül történet húsz évi elmaradást pótolni.

Az első kérdések egyike, melyek megoldására vártak, volt a *nőnevelés és női munkakör* kérdése. Az 1848 előtti patriarkális viszonyok húsz év alatt nagyon megváltoztak. A középosztály, mely a valódi és főleg nemzeti irányú nevelés iránt a legfogékonyabb, kidobotat addig elfoglalt állásából; az összes hivatalokat, melyek azelőtt a középosztály kizárólagos tulajdonai voltak, idegen elemek foglalták el, — a mellőzött nemzeti elemnek új tereket kellett keresnie s ennek megfelelően az addigi egyoldalú deákos nevelés helyett általánosabb műveltségre kellett törekednie: széles műveltségű nemzedék került ki a hatvanas években az iskolákból, egyaránt jeles a human és reál-tárgyakban, de egyúttal hazafias, a kor erősen nemzeti áramlata által ragadtatva.

Az előhaladott férfi-nevelés magával kellett hogy vonja a nő magasabb képzését is. Nehány évtizeddel ezelőtt az volt, a legfőbb kíváncsalom a magyar leánynál szemben hogy jó kenyeret tudjon sütni, jól tudjon főzni és a belső gazdasághoz értsen. Tudományul az irás-olvasás és a számítási négy alapművelet elég volt. Csak a főrangúak adtak magasabb műveltséget leányainknak, a középosztályban egy-egy európai műveltségű nő ritka volt. Igaz, ez egyszerű magyar nők a legderékabb anyák és a legjobb honleányok voltak, szívük osztatlan szeretetével ragaszkodtak családjukhoz és imádták hazájukat, nem vonatva el a külföld csábító varázsa által szegényebb körök szeretetétől.

A megváltozott viszonyokkal azonban a nő helyzete is megváltozott hazánkban. A nő műveltségének lépést kellett volna tartania a férfival, hogy a megváltozott férfi-nemzedék méltó feleségeket, a sok árván és családátalan maradt nő valami munkakört nyerjen. A rohamos haladás emberei egyszerre a nő-emancipációt sürgették, politikai egyenjogúságot a nőknek, kiknek kenyeret nem adhattak. Így pl. a különben tiszteletreméltó Majoros István csaknem haláláig mindig sürgette a képviselőházban a nők politikai egyenjogusítását.

A tétveg eszmék zavarában, hol a jó indulat ép annyi bajt okozott, mint a merev ósdiság, — egy lelkes magyar nő találta meg az igazi utat, midőn egyrészt a nőnevelés szervezését tűzte ki társai elé feladatúl, más részt női munkakör teremtését. Művelődés és megélhetés, — ez a kettős jelszó adott erőt munkájához s első sorban a művelődést kívánta elérni, mert a műveltség, jól látta, a megélhetést is biztosította. Ezrével éltek nálunk a művelt külföldi nők és pedig fényesen, összes tőkékük, mely e dús kamatokat hajtotta, az iskolákban szerzett képesítés, az idegen nyelvek tudása s némi zenei képesség volt.

E megélhetést adni meg leányainknak, hogy ne legyenek kénytelenek csak varrásból vagy még durvább kézimunkából tengődni, és magasabb művelődést azoknak is, kik nincsenek kenyérkereső munkára szorulva, — ez cél lebegett Veres Pálné Beniczky Hermin szeméi előtt, midőn 1867-ben először egy nagy napilapban, később magánlevelekben és társadalmi úton igyekezett eszméje iránt érdeklődést kelteni. Majd vándorútra indult s a főváros és vidék előkelőbb hölgyeit sorra látogatva, megnyerni iparkodott őket a nőnevelés eszméjének s föl-szólitotta őket a Budapestben e célból tartandó értekezleten való részvételre. A kezdet elég nehéz volt, mert mindössze huszonkét nő jelent meg az értekezleten, mely 1867 május 24-én végre létrejött s melyen kimondották, hogy egy *«nőképző-egylet»* létesítését életkérdésnek tekintik s annak első célja legyen iskola alapítása.

A mozgalom lavinaképp hőmpölygött tovább, mert a kezdeményező és huszonegy derék társnője egy pillanatig sem nyugodott, hogy célját elérje. Még ugyanazon évben 100-ra rugott a tagok száma, az egyesület megalakulásához szükséges alapszabályok elkészültek, megerősítve léérkeztek a belügyminiszteriumtól s 1868 márczius 23-án megalakult az egylet, melynek elnöke Veresné Beniczky Hermin, alelnöke pedig a kezdeményező legbuzgóbb híve, gr. Teleki Sándorné, gr. Teleki Domokos leánya lett.

Az egyesület lelkes működésének volt köszönhető, hogy a nőnevelés eszméje mind nagyobb hullámokat vetett. Alig egy év alatt 9000 nő

írja alá az országgyűléshez intézett kérvényt, mely női iskolák állítását sürgeti, s melyet nem kisebb ember, mint Deák Ferencz tett le a ház asztalára. Az egyesület azonban nem várja be, míg az ország és a kormány törvényhozásilag intézkedik: ugyanez évben, azaz 1869 október 17-én, két kis szobában, melyet a Zrinyi-házban bérelt, megnyitja iskoláját, egy osztállyal, tizenkét növendékkel, Vachot Sándorné vezetése alatt, öt tagból álló tanári kar segítségével, melynek igazgatója Gyulai Pál volt. Az első nyilvános vizsgálat, 1870 júliusában, őszinte örömmel töltött el mindenkit s igazi jutalom volt a fáradságtalan kezdeményezésének.

Két év múlva már három osztályban 71 növendék tanult, a keskenyebb-utcai helyiségben, mely három tanteremmel és belső lakó-helyiségekkel is rendelkezik. Az intézet szerény kezdetű könyvtárral és ásványtani gyűjteménnyel is felszereltetik. A nagy közönség általános érdeklődése azonban főleg akkor fordult az intézet felé, midőn 1872 április 5-én Erzsébet királyné meglátogatta, s ott hosszasan időzve, megelégedését fejezte ki a látottak és hallottak fölött.

Az egyesület iskolájának fejlődése jóformán minden évvel mutat föl egy-egy ürvendétes lépést ezentúl. A királyi látogatást követő évben az intézet az alsóbb osztályokat kezdte szervezni s már 99-re emelkedik növendékei száma, ezek közt 26 bennlakóval. A kormány is, látván a magas hivatást, melyet ez egyesület betölt és érezve azt a könnyebbséget, melyet az egyesület útján nyert, midőn ily tanítézet alkotásának terheit levette róla, az addigi szűkös 1000 forint évi segélyt 5000 forintra emeli, mely intézkedés főleg a feledhetlen érdemű Gönczy Pál, akkori miniszteri tanácsosnak, az egyesület leglelkesebb barátjának volt köszönhető.

Fontos mozzanat volt az egyesület életében, midőn 1877-ben a Zöldfa-utczában egy egész kétemeletes házat vett berbe, hogy négy elemi, négy polgári és két felső osztályból álló intézetet a 200 növendékkel (köztük 42 bennlakóval) elhelyezhesse, de még fontosabb, midőn 1881-ben saját telkén épített nagy áldozatokkal otthont a magyar nőnevelésnek és ez év szeptemberében saját palotájában nyithatta meg iskoláját. Majd hat év múlva a szomszéd telket is megvevén, épületét meggyőzőbbtette és a modern nőnevelés szükségleteihez mért egészséges, tágas és díszes helyiségekben helyezte el iskoláját.

A Zöldfa-utcai telken, melyen az intézet jelenleg áll, egykor Vitkovics Mihály, jeles magyar író kis háza állott, melyben ez évszázad első tízezéiben a vendégszerető háziúr és derék neje, a Toldy Ferencz által oly győngéd kegyelettel magasztalt Vitkovicsné, sokszor gyűjté maga köré a magyar irodalom jeleseit. Mily csodálatos véletlen, hogy a magyar nőnevelés tempoma ép azon a helyen áll, hol egy derék magyar nő fáradságtalan szelleme buzdította a magyar írótak nyelvünk és nemzetiségünk fontartására és fejlesztésére.

Mily hosszú volt azonban az út, mely a két szobás szerény intézetet a fényes palotáig vezette! Másfél százezer forintot összehozni, hogy a telek árát (40,000 frtot) s az építés költségeit (körülbelül 100,000 frtot) kifizethessék, — az a hölgyek előtt szinte a lehetetlenséggel határos feladatnak látszott. Itt azonban Teleki grófnő genialitása segített, ki a különböző pénzforrások teremtésében kifogyhatlan leleményességet fejtett ki. A fényes tombola-estélyek a Vigadó összes helyiségeiben, melyekről társaságbeli ember el nem maradhatott, a bálók, hangversenyek, karácsonyi vásárok, sorsolások, estélyek, stb., egyrészt feledhetlenül kedves mozzanatai voltak a főváros társaséletének, másrészt az egyesület vagyónát gyarapították.

Másfelől a buzgósság, melylyel a hölgyek pártoló tagokat, alapítókat, adakozókat és adományozókat tudtak gyűjteni, biztosította a sikert s így nem csoda, ha ma, bár nem teher nélkül, büszkén áll a «Nőképző-egyesület» s bizalommal néz a jövőbe, mint egy huszonöt éves, erőteljes, egészséges ifjú anya, kinek egyetlen gondja az, hogy a hazának minél több művelt leányt neveljen. A mult iskolai évben összesen 350 leány nyert nevelést az intézet falai között, közülük 61 mint bennlakó teljes ellátást, összesen 35 tanár, tanítónő és nevelőnő vezetése alatt tizenkét osztályban. Ez intézetben beteljesedett halhatatlan költőnk Tompa jó tanácsának követése:

«A tavaszra gondolj tőben
Öröm közt a bús napokra,
Szirtes úton járj merészen,
A rózsák közt ovakodva.»

Önállóságunk tele volt az, melyen az egyesület derék alapítónője, Veres Pálné a tavaszra, a jövő női nemzedékre gondolt, az általános öröm között visszaemlékezett a bús napokra s új buzdítást nyert a kiállott fáradságokból, a szirtes úton merészen haladt előre s ime eljutott vele együtt hazánk is oda, hogy munkájának virágai, rózsái, az intézet rózsás-arcú növendékeiben gyönyörködhetik.

Áldás a derék kezdeményezőkre, a jeles munkásokra, kik semmiből, csupán nemes lelkiük benső tartalmából ennyit voltak képesek teremteni s áldás az intézetre, mely hazánkban mint legelső értette és valóította meg azt a nagy eszmét, hogy magyar nőnek nem elég csak «magyar nőnek születnie, hogy áldhassa sorsát», mert bár «magyar nőnek születni nagy és szép gondolat», de művelt nővé lenni és hű magyarnak maradni meg, még nagyobb és még szebb gondolat!

VÁMOSSY MIHÁLYHOZ.

Huszonöt éves igazgatói működésének emléktűnépére.

Irtá Rudnyánszky Gyula.

Szemembe könny fut, lelkem elborul,
Érzéseim húrján egy hang se zendül;
Pedig dalolni vágytam botorul,
Ősz fejre rózsát tőpni a szívemből.
Azt hittem: élő koszorút fonok,
— Százak nevében — tiszta homlokodra;
De ünneplésre jött múzsám konok, —
Hiába gyűlt ki Hóreb csipkebokra,
Sárum megoldva, szólt az ég, tudom,
S én zárt ajkalk állok féltőn.

Kezemben a lant; oh de édes álmodok,
Tavas-varázsa elvevé szavam;
Lelkimmel ábrándok ködébe szállok,
Itt tartanám, de érzem, — hasztalan.
Élén vagyok bár ünneplői sornak,
Nem, nem bírok ma szólni százakért;
Emlékek hullámai sodornak,
S mikor fejedre tűzném a babért:
Jóságos kék szemed mosolygni látom
És visszatér rég eltűnt ifjúságom.

Oh, ifjúságom, első likelet
Legszebb virága, bár lépve régen,
Csodás üdén nyílsz a lelkem felett
S pályámat illatod mutatja nékem.
És ezt az örökéletű tavaszt
Te ültetéd szívembe, jó tanárom!
Nekem májusban zörgött a haraszt,
Virághullás jött a pályámra nyáron;
De te friss földben megmentéd, szelid
Kertészem! a virág gyökerit.

S az ép gyökérből új bimbók feseltek.
Kertészem, a te műved isteni!
Mert nem karót szúrtál mellém, de lelket
Adtál te: megtanítál érzeni.
Emlékezem, mily félnék áhítattal
Véstem fejembe minden szód elébb;
De nem sokáig éltem holt szavakkal,
Együtt kerestük a szó vezéjét,
S kincset találtva, szívetet tűzében
Együtt öntöttük vert alakba szépen.

Az égi láng, mely akkor vezetett,
Éj vándorának im' föllobban tőra.
Ah áldom érte áldott kezdetet,
A mely derűt hozott a méla bíra!
A mely helyett te jobb atyám levél;
S mikor eszládom fájáról lehűltam:
A nemzet fáján sok arany levél
Történetét szent vizsgául tanultam;
S te vágta az erdőben útamat,
Te vittél át az ősi fák alatt.

Fel az oromra, a fák endaráig
Szíved hevének szárnyalása vont;
Tanításod tűz volt, mely vérré válik
S száll mesteréhez ihletül viszont.

A vesztett otthonért, melyet sirattam,
Te adta nékem az egész hazát,
S a halálkölő erét a halhatatlan
Fajézés lángolása járta át;
Kezében volt a Mózes vesszeje,
Szirtből fakasztál dalforrást vele.

S emlékezem, mindnyájunk atyja voltál,
Jó lelkű mester s egyben jó barát;
Az elbukót emelni lehajoltál,
Tudta szívünk minden vágát, baját.
Panaszra kelve, csak benned reméltünk,
Öröm ha ért, te véled osztozánk;
És mindig ott várt, hogyha cselőhöz értünk,
Első jutalmul örömed reánk.
Így volt ez akkor és így van ma is még:
Mi hallgatunk s szíved megszállal ismét.

Csak az idő szállt; ám te ott maradtál
Éber szemekkel, változatlanul,
A hol nekünk lelkekből lelket adtál
S a hol ma egy új nemzedék tanúl.
S az újjal ime összefort a régi!
Könnyfátylon át, ősz férfi! néz körül:
Nevedet múlt s jövő együtt dicseri,
Ünneped fényén mind együtt örül;
És a jelennek nyújtva a borostyánt,
E nap derűjét egymás közt felosztját.

Tied hát a dicsőség koszorúja,
Te, ma is ifjú lelkű vezető!
Ki annyi rügyben látod magad újra,
Te szüntelen virágzó rózsát!
Hódolni; nem! — szeretni összejöttünk,
Szeretni téged, holtig fiatal,
Ki ha szeliden megjelen szőzöttünk,
Napfény ragyog s háláról zeng a dal.
Szólalj meg! oh tanítom! te a jek!
Szólalj meg! áldott, ki szavadra hallgat!

S mit mondjak én, az ünneplő szívek
Viszhangja, most, e fúradt, leha korban,
Mely az ősz fejet nem tiszteli meg,
De ma csodálkozás itt áll a sorban?
Mit mondjak én és mit kívánjak én?
Nevezd fiadnak és ölelj szívedhez:
Ezt kérem érdemedem ünneped,
Egy kis levél! lombos érdemedhez.
S mint hű fiú, ki jó apát szeret,
Együtt örvendek s könnyezem veled.

OTTILIA NÉNI.

Elbeszélés. (Vége.)

Irtá BODON JÓZSEF.

III.

Ottília néni szörnyű haragra foryant. Sovány arcát előntötte a vér és mindig méltóságos szemében meg néla is szokatlan szigorúság jelent meg. Hogy ne! Legérzékenyebb oldaláról érezte magát megtámadva. Zolából nem képes tiz lapnál többet elolvasni és ime! a saját házi körében indul meg egy regény, mely az ő kedves hósei és hősnőihöz egy cseppet sem hasonlít.

A Fridolinok és Adelajdok csak titokban epekedtek egymásért rengeteg hosszú időn át. Csak vágyó sohajaik töltötték be a levegőt eleinte és az első találkozásnak okvetlen egy óserdő mélyén kellett megtörténni, vadászat alkalmával.

Ez a borzi tyúk pedig kijárogat a rétre és ott turbékol a fűzfák között, mint valami kosárkötőnek a csemetéje. Úr Jézus, ne hagyj el.

Klárka haza jött s kezet akart csókolni Ottília néninek. De ez egy fenséges mozdulattal elvonta a kezét, fejedelmi tekintete végig szaladt a leányon és egy megsértett uralkodó hangján mondá: — «Utoljára voltál a réten. Érted?»

Megfordult és büszke méltósággal átment a szomszéd szobába.

Semmi magyarzást, semmi vallatás. Pedig alig bírta visszafőjtani feltőró haragját. De a «felejtethetlen pillanat emléke» meggátolt nála minden hevesebb kitörést. És az udvarképesség

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET INTÉZETE NÖVENDEKEINEK CSOPORTOZATA EGYIK TANTEREMBEN.

Ellinger Ede fényképe.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET TÁRSALGÓ-TERME.

Ellinger Ede fényképe.

tudata nem engedte, hogy közönséges emberi gyöngeségekerőt vegyenek rajta.

Napokig nem szólt Klárikához. Társalgása csak egyes parancs-szavakból állott. «Kötésmet»... «Tányért»... «Tálalni.»

Ősz elején a betegség leverte lábáról, mely annyi méltósággal hordozta sovány, magas alakját.

Klárka nagy gondal ápolgatta. Csupa figyelem, csupa gondosság volt; sebtiben teljesítette minden kívánságát, némán tűrte kényeskedő zsémbelődéseit. És milyen jól esett neki, mikor száraz kezét egyszer a fejére tette a szokatlan légysággal nézett hosszasan az arcára. Úgy látszott, mintha szólni akarna, de aztán elfordult. Csak a keze reszketett nagyon, mikor gyöngédén végighúzta az arcán. Talán attól a pár könnyecseptől reszketett úgy, mely simítás közben harmatként reá hullt.

Később alig hallható hangon mondá:

— «Mozogj egy keveset, eredj a szabad levegőre, Klárikám.»

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET INTÉZETÉNEK EGYIK TANTERME.

Ellinger Ede fényképe.

— «Nem hagyhatom itt nénit.»

— «Csak eredj. Szükséged van rá. Én kívánom. De a hajadat hozd rendbe.»

Kiment a régi sétautjára, lelkében szokatlan vidámsággal. Egyetlen gondolat, egyetlen érzés töltötte el: a kéz simítása. Ő ebben nem része-

sült még soha. Valami szokatlan melegséget érzett átömlőni a lelkén.

Az ősz még csak ujja hegyével érintette a természetet. De a kedves démutka már nem szórta illatát az éroladalon; madárhangtalan volt a levegő, egyegy szélkiáltó érczes fütttyése hangzott el koronként, nagyobb vizek felé tartó útjában.

Milyet sikoltott a füz-lombok alján, épen ott, hol a démurka mosolygott, meg a többi virágok mosolyogtak egykor, nem olyan régen. De a mi halandó társunk nem hederített a sikoltásra semmit. Olyan állapotban volt, hogy gyöngé női hangokra nem nyilhattak meg a fülei.

Minden jel arra mutatott, hogy a puha ág, meg az érdes anyaföld közt ő előtte most különbség nincsen. És

hogy ez a helyzet teljesen kielégítő rá nézve. Meg aztán a világ folyása ellen épenséggel nincs semmi kifogása.

Hogy a lábai csak erős küzdelmek árán hozhatták el ideig, az is kétségtelennek látszott. Tanuság erre a hosszúszerű pipa, mely három

Elöl: Veres Pálné Bemlaky Hermin. Az elölül jobbra ülők: Csiky Kálmáné, Baranyainé Belezay Anna grófné, Szabóné Szentpály Janka, Schwarz Gyuláné, Justh Imréné, Szontagh Tamárné, édes Andrássy Gáborné, Grúz Albertné, Szohner Károlyné. — Az elölül balra ülők: Gr. V. Kovách Zoltáné, Emich Gusztávné, Rudnay Józsefné, Szigethy Gyuláné, Darvasi Albertné, Fekete Etikné, Janisch Józsefné intézeti igazgató, Verébelyi Lászlóné, Karlovskyné M. Lía, Kovácsné Kovách Andrió.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSE.

Ellinger Ede fényképe.

légnyire hevett; a kalap, mely jó darabon elgurult a gubanczos főtől, mikor a föld vonzó erejével a további harcot feladta.

Klárka kerekre nyílt szemekkel, borzongva állott az alvó ember előtt. Az első rémületen átesve, szüzs pirosság öntötte el az arcát. Nem akarta ott hagyni. Restelte volna, ha mások meglátják ilyen helyzetben.

Mikor izgatottsága némileg elmúlt, szólíthatni kezdte a nevén, de eredménytelenül. Ismételte többször, de hasztalan. Női gyöngédségének türelmével várt. Aztán újra kezdte a szólótatást: Valami ilyen formát morgott: «Két ász... Jani osztja.»

A leány nem értette meg. Elment a kalapjáért és oda tette a fejéhez, nem minden szüzsies iszony nélkül.

A szép őszi nap hanyatlóban volt, neki pedig sietni kellett a beteghez. Habozva, kipirult arcuzal rázta meg az alvó ember vállát. «Balázs, keljen fel.»

A fiatal ember szemhéjai csudálatosképen fel pattantak, zavaros tekintete ráesett Klárikára. És mintha egyszere kijózanodott volna: felült s mind a két kezével eltakarta az arcát.

— «Ne itéljen el, könyörgöm.»

— «Miért cselekszi ezt?»

— «A bánat!»

Térdre akart ereszkedni Klárka előtt, de a kísérlet csak nagy hajjal sikerült.

— «Bocsásson meg!»

A kis borzi tyúknak, mostani kedélyállapotában mimondatahatlanul jól esett ez a térdeplés. Ime ő előtte egy férfi tédepel. Igaz, hogy ez a férfi részeg, de nem tesz az semmit. Olyan érzete támadt, a minőt eddig nem ismert. A fensőbbiség érzete. Méltóságos akart lenni, mint Ottilia néni. (Istenem, milyen jó lehet a néni-nek.) De szerepe csak a hangban sikerült. Nem volt egészen képes az Ottilia néni kemény szigorúságáig kelkedni. Eldolgozott vörös kezecekeje gyöngéden ereszkedett le a térdeplő ember vállára s magas méltósággal mondá:

— «Mélyen elszomorít és remélem, többé nem teszi.»

(Jaj de pompás dolog ilyen hangon beszélni valakivel.) El akarta vonni a kezét, melyet Balázs a magába vett.

— «Sietnem kell haza, mert néni beteg. Álljon fel.»

— «Nem, nem állok. Így kell bocsánatáért esedeznem. Elismerem, hogy hitványság, a mit cselekszem, de nem szenvedélyből teszem. Csak ittam mint egy beteg állat, öntudatlanul, elfáult érzékekkel. Annnyira szerencsétlennek érzem magamat, hogy ki se mondhatom. Nincs nap, hogy fel ne merüljön agyamban a gondolat: miért is élek én?»

Szemei megteltek könnyekkel, a mi nagyrészen a márnak volt tulajdonítható. Az ittas ember könnyen pityereg. És hogy a drága nedvek kárba ne vesszenek, arcát a leány felé emelte.

Klárkára máskor nagy hatással lett volna ez a jelenet; az ő elnyomott lényesekeje igen érzékeny volt minden emberi szenvedés iránt. De most vidámsággal volt teli a lelke s enyelegve kérdé:

— «A ki szerencsétlen, annak okvetlen inni kell?» — Szigorúság is akart lenni a hangjában.

Balázs nagy szemekkel bámult a kérdezőre.

— «Feleljen!»

— «Ugy vélném... azt gondolnám, hogy nem okvetlen.»

— «En is azt hiszem. Misa, az öreg kocsisunk egyáltalában nem szerencsétlen ember, mégis leiszsa magát hetenként kétszer.»

Balázs lesütött fővel hallgatta, azután elszonyolodott hangon kérde:

— «Miért nem jött ki? A néni tiltotta meg?»

— «A néni.»

— «Oh, az a sárkány, az a Gellért-hegyi...»

— «Ne mondja azt. Ő már igen jó hozzám.»

Ma is megsimogatta a fejemet és így szólított: «Klárkám». Azt mondta: «Eredj a szabadba, Klárkám, én kivánom.» Milyen édesen esett ez nekem. Egészen más vagyok azóta.»

— «Mégis ki kellett volna jönni, valami módon kilopakodni. Ez tette nálam az egészet.»

— «Rosszul esett, fáj, de nem tettem. Le-gyen türelmes. Most már igazán mennem kell.»

— «Hát mi lesz? Nem láthatom ezután sem?»

— «Eljövök ide.»

A vörös kezeceke egész csókzapor hullott — heves, lelkesült gyorsasággal.

IV.

Ottilia néni egyre rosszabbul lett. És a betegség fejlődése mellett észrevehető volt rajta valami benső küzdelem is.

Klárka iránt napról-napra növekedő gyöngédséget tanusított. Homályosuló szemei sokszor percekig nyugodtak rajta s könnyek gördültek végig az arcán minden látszólagos ok nélkül.

A szoba csendjében napokon keresztül elhangzott egy-egy sóhajszzerű megszólítása: «Klárkám!»

— «Parancsol kedves néni?»

Nem szólt rá semmit. Csak a szája reszkedett, meg a könnyei folytak. Egyszer, alig hallható hangon mondott ennyit:

— «Milyen nyomorult az ember!»

A csudálatos szavak értelmét Klárka nem is sejtette. Csupán kérdések támadtak nála: mi mehet vége ebben a szigorú, méltóságos lélekben, a ki türelmetlen volt hozzá egész életén át, a kinek alig volt egy nyájas szava, egy gyöngéd tekintete az ő számára. És most minden nap oda húzza a fejét magához; meleg, bensőséggel teljes csókokkal borítja el a homlokát és olykor nagyon keservesen zokog, mint egy gyermek.

Egy napon végre megszólalt, de ekkor is látszott rajta, milyen erejébe kerül minden szó. Nem a betegség, hanem a benső vívódás miatt.

— «Nem hordozhatom tovább a gyötrelmet, meg kell szabadulnom a tehetől, mely oly hosszú idő óta nyomja a lelkemet. Szeretném, ha megértenél engem, ha fel tudnál fogni azt, a mit előttem felfedezek. Hetek óta tépelődöm egy gondolattal, melyet nekem oly nehéz kimondani. De érzem, hogy nem tudok, nem bírok meghalni addig, míg ki nem mondottam.»

Siránkózó nyöszörgésbe ment át a hangja, s a megalázódástól sovány arca kipirult, míg elnyögte a szavakat:

— «Klárkám, édes leányom, te az én gyermekem vagy! Bocsásd meg nekem a te életedet, melyet én világi tekinteteknek áldozatul hoztam. Ne vess meg, ne itélj el! Nem volt erőm más képen cselekedni. Társadalmi helyzetemet, az emberek gondolkodását előbbre tettem, magasabbra becsültem, mint az anyai érzelmeiket. Egy hosszú képmutatás volt az egész életem. Megbántam. Sajnálkozz rajtam, szánj engem, édes leányom. Nem tudom menteni cselekedeteimet; félttem, iszonyodtam a világi tekin-tetektől.»

Vonaglott, nyöszörgött s kezeit összetette.

— «Órzd meg tükömat a te türelmes lelke-dben. Esedezem. Hadd menjek a megsemmisülés elé azzal a gondolattal, hogy emlékem érintetlenül marad a világ előtt. Ettől irtóztam örökké. Ez a félelem volt az én bünhődésem, melyet ott

hurcoltam a lelkemben egy életen keresztül. Szánj engem. Ne vess meg engem. Ugy-e teljesítet utolsó kérésemet, édes, édes leányom?»

Klárka nem tudott szólni, s könnytől ázott arca ráborult az Ottilia néni reszkett fejére.

— «Édes, kedves gyermekem! Miért is oltott belém a természet ilyen vonásokat? Oh, csak még pár hónapot engedne élnem a teremő, hogy legalább parányi részben pótolhatnám ki, a mit elmulasztottam.»

De ez a kívánsága nem teljesedhetett. Már csak napjai voltak hátra.

A hét vége felé, egy verőfényes őszi nap alkonyán, susogva mondá Klárikának:

— «Mindenem a tied marad; végső akaromat írásba foglalva, a szekrényben találod. Benne van édes gyermekem az is, hogy csupán érzelmeidet kövesd. Hivásd el Nagy Balázst, látni ohajtom, nem ismerem. Azután tedd kezedet a homlokomra.»

Az őszi nap utolsó sugarai bágyadt fényvel rezegtek a régi, avas butorokon, melyek hosszú évtizedeken keresztül félnék alázatossággal szemlélgették az ő méltóságos alakját, szigorú arcát és hallgatták kemény, parancsoló hangját.

És most csak sohajokat hallanak meg alázatos, susogó hangokat. A dolyfős lélek összetört, mint egy hitvány porcellán-csésze. A «felejhetetlen emléke» repül, repül, mint a buborék; a magas önbecsület összezsugorodva nyöszörög az örök rejtvény előtt. Kiaszott roncsává lett az udvarképesség, zörgő csonthalmazzá a büszke, gögös alak. De az élet képmutatása elszáll vele a végtelenségbe is. Mintha nem mindegy volna annak a másik pornak, hogy «titkát» őrizgeti-e vagy nem a kis borzi tyúk. Egyre megy öreg alapítványi dáma, hidd el. Csak eredj végső utadra békén. Fejfádon tisztán megőrzött emléked aranyos betűi fognak ragyogni, hogy örök álmoeskád nyugodt legyen.

Itt hagyta a kis borzi tyúkot egy beletört tövissel a lelkében. De az idő gyöngéd keze ki fogja húzni a tövist, mert így vagyunk teremtvé.

A multakért folydogáló köny felszárad, a zsongó bánat elpihen és feljön a szivárvány, hogy fényével beragyogja a jövőt. A kis borzi tyúk jövőjét.

Nézd csak, már közelget, ropog a kert kavicsa gyors lábai nyomában.

Az eldolgozott vörös kezecke alatt elhidegült a homlok, mire a Balázs felénk, tartózkodó léptei felhangzottak a szobában. Már nem hallhatta a Klárka reszkett szavait:

— «Meghalt a kedves «néni.»

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

REGÉNY VERNE GYULÁTÓL.

Franziából fordította HUSZÁR IMRE.

(Folytatás.) (13-ik közelemény.)

Magától értetik, hogy a «Mátyás király» fogadó folyvást néptelen volt. Egy kórház, járványos betegség idején, nem volna jobban elhagyatva az egészséges emberektől. Senki sem merete átlépni a küszöbét, és Jónás épen a felett tűnődött magában, vajjon a vendégek elmaradása miatt nem lesz-e kénytelen felhagyni az üzletével, mikor két utas megérkezése egyszerre megváltoztatta a dolgok állását.

Junius 9-én este valaki nyomogatta kívülől az ajtó kilincsét, de az ajtó nem nyílt meg, mivel belülről be volt reteszelve.

Jónás, ki már padlásszobájába vonult, lesietett a lépcsőn. Azzal a reményével, hogy váratlan vendége érkezett, az a félelem párosult, hogy hátha valamely gyanús hazajáró lélek kopogtat be hozzá, kitől a lehető legsürgősebben meg kell tagadnia mind a vacsorát, mind az éjjeli szállást.

Jónás tehát tudakozódni kezdett ovatosan az ajtón keresztül, a nélkül, hogy a jövevényeket egyelőre bebecsította volna.

— «Ki az?» kérde.

— «Két utas.»

— «Eleven utasok?»

— «Nagyon elevenek!»

— «Bizonyosak e felől?»

— «Oly elevenek, a milyen csak egy pár ember lehet, a kik azonban mindjárt éhen halnak, ha a korcsmáros oly kegyetlen lesz, hogy be nem bocsátja őket.»

Jónás elszánta magát; kinyitotta az ajtót és két férfi lépett be a koresmába.

Alig hogy beléptek, egy-egy szobát kértek, mert egy napot szándékoztak Macsesden tölteni.

Jónás a lámpa világánál igen figyelmesen megvizsgálta a jövevényeket és meggyőződött, hogy csakugyan emberi lényekkel van dolga. Mily váratlan szerenese volt ez a «Mátyás királyra» nézve!

A fiatalabbik utas körülbelül harminczkét éves lehetett. Magas terméte, szép és nemes arca, fekete szeme, sötét gesztenyeszínű haja, finom, körülnyirt, barna szakáll, kissé szomorú, de büszke vonásai előkelő származásra vallottak és oly tapasztalt ember, mint Jónás, e tekintetben nem tévedhetett.

Ezen felül meg is kérdezte, hogy mi-csoda nevetek írjon be a vendékönyvbé.

— «Telek Ferencz gróf, — felelé a fiatal ember, — és hajdúja, Roczkó.»

— «Melyik országból?»

— «Romániából, Krajóvából.»

Krajóva egyike Románia nagyobb városainak. Maga Románia, mint tudjuk, Erdélylyel határos és a Kárpátok hegy-lánczának déli oldalán fekszik. Telek Ferencz gróf tehát román származású volt, a mit Jónás azonnal észre is vett.

A mintegy negyven éves, magas, izmos, sűrű bajuszú, kurtára nyírt hajú Roczkó egészen katonás külsejű ember volt; katonai-tarisznya lógott a vállán is. A kezében egy meglehetősen könnyű utitáskát tartott.

Ennyiből áll a turista módra, leg-többnyire gyalog utazó ifjú gróf összes podgyása. Már öltözte is elárulta, hogy mint turista jött ide. A köpenye összegöngyöltve volt a vállán átvetve, a fején ernyőtlen útisapkát viselt, utazó zubbonyát a derekán bőrv szoritotta össze, melyről oláh késének hüvelyé függött alá; szűk nadrágja alól a fellábikraig erő hatásnyában végződött, melyeket láb-fején igen vastag talpú hegyi cipők borítottak.

Ugyanaz a két utas volt, a kikkel Erik pásztor mintegy tíz nappal azelőtt a hegyzorosban találkozott. Akkor a Retyezát felé tartottak. Miután a vidéket a Maros partjáiig bejárták és a hegyesücsöt megmászák, pihenőt akartak tartani Macsesd faluban és onnét a két Zsil völgyét szándékoztak meglátogatni.

— «Vannak szobái?» — kérde Telek Ferencz gróf.

— «Van, kettő... három... négy... a meny-nyi méltóságodnak tetszik.» — felelé Jónás.

— «Kettő is elég lesz, — viszonzá Roczkó, — de egymás mellett kell lenniök.»

— «Megelégednék méltóságod ezzel a kettő-vel?» — kérde Jónás és kinyitott két ajtót az ivószoba végén.

— «Teljesen», — felelé a gróf.

Jónásnak határozottan nem volt oka félni a vendégeitől. Csakugyan természetfeletti lények, vagy emberi alakot öltött szellemek voltak. A gróf azon emberek közé tartozott, a kiket fogadhatnak mindig nagy megtiszteltetés egy vendéglőre nézve. És e szerencsés körülmény hihetőleg újból látogatottá fogja tenni a «Mátyás király»-t.

— «Mennyire van innét Kolozsvár?» — kérde az ifjú gróf.

— «Nem sokkal több, mint harmincz mér-földnyire, a petrozsény-gyulaféhvári úton», — felelé Jónás.

— «Fárasztó az út?»

— «A gyalogosokra nézve nagyon fárasztó, és ha szabad egy megjegyzést kockáztatnom, úgy látszik, a méltóságos gróf úrnak néhány napi pihenőre volna szüksége.»

— «Kaphatunk vacsorát?» — kérde a gróf,

hirtelen végét szakítván a fogadás megjegyzéseinek.

— «Csak fél órai türelmet kérek, hogy méltóságodhoz méltó vacsorát készíthessek.»

— «Ma estére kenyér, bor, tojás és hideg hús is elég lesz.»

— «Azonnal hozom.»

— «Csak mennél hamarább!»

— «Tüstént.»

Jónás már elindult a konyha felé, mikor a gróf a következő kérdést intézte hozzá:

— «Ugy látom, nem sok vendég látogatja a fogadóját.»

— «Valóban gróf úr... e pillanatban egy sincs.»

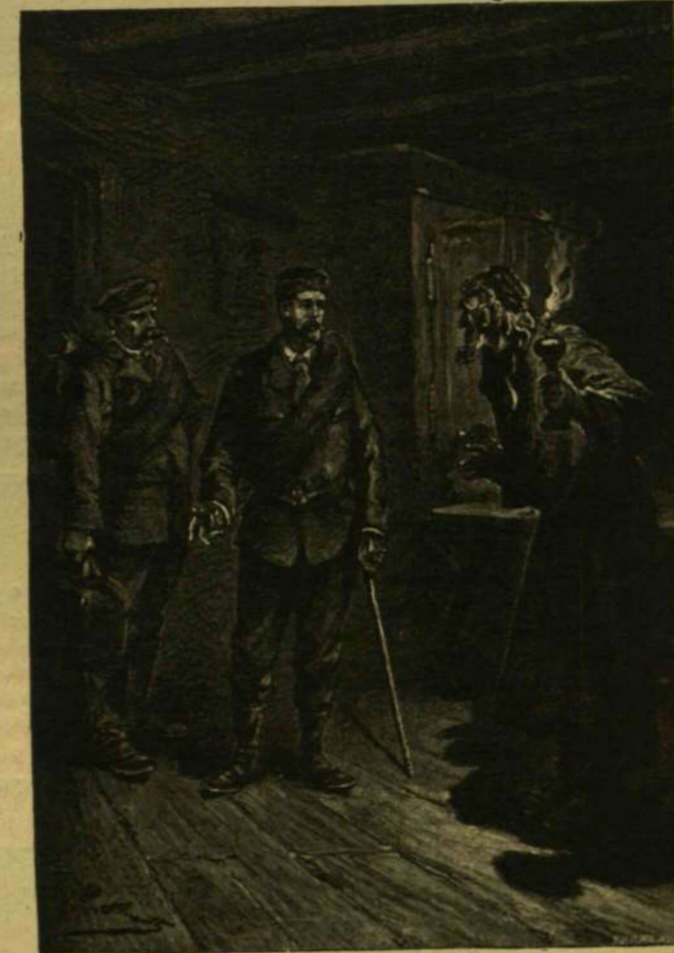
— «Hát nem ilyen időtájban szoktak ide jönni a falubeliek és pipászó mellett iddogálni?»

— «Már itt késő van, méltóságos úr; — a macsesdiek a tyúkokkal szoktak lenyugodni.»

A világrt sem vallotta volna meg, miért nincs egyetlen vendég sem a koresmában.

— «Ugy-e, csak vagy három-negyszáz lakosa van e falunak!»

— «Körülbelül annyi, gróf úr.»

Jónás figyelmesen megvizsgálta a jövevényeket.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

— «Honnét van tehát, hogy egyetlen élő leket sem láttunk a fűtözán?»

— «Ez onnét van, hogy... hogy... ma szombat este van... és holnap vasárnap lesz»...

A gróf nem kérdezősködött tovább, szerencsésére Jónásnak, a ki nem tudta volna többé, mit feleljen. A világ minden kincséért sem árulta volna el a dolgok valódi állását. Az utasok talán a nélkül is elég korán megtudják és valószínűleg sietni fognak ez esetben hátat fordítani a gyanús falunak.

— «Csak az a hang ne kezdjen újból fecsegni a nagy szobában, mialatt a vendégeim a vacsoránál ülnek», — gondola magában Jónás asztalterítés közben.

Néhány percczel később az egyszerű vacsora, melyet az ifjú gróf rendelt, ott volt a csinosan felterített asztal szép fehér abroszán. Az ifjú gróf leült és Roczkó vele szemben foglalt helyet, rendes úti szokásuk szerint. Mindketlen igen jó étvágygyal ettek és étkezés után szobáikba tértek.

Mint hogy a gróf és Roczkó a vacsora alatt tíz szót sem váltottak egymással, Jónás nem elegendhetett a beszélgetésükbe, a mi nagyon bosszantotta. Egybíránt Telek Ferencz gróf nem látszott nagyon közlékenynek. A mi Roczkót illeti, a derek korcsmáros rövid megfigyelés

után arra a meggyőződésre jutott, hogy a hajdúból semmit sem fog kiesikarhatni a gazdája családját illetőleg.

Jónás tehát kénytelen volt beérni azzal, hogy jó éjszakát kíván a vendégeinek. De mielőtt felment volna padlásszobájába, még egyszer körülnézett a nagy szobában és nyugtalanul figyelt minden neszre.

— «Csak legalább az a förtelmes hang fel ne verné őket az álmukból», — gondola magában.

Az éjszaka nyugodtan, háborítatlanul múlt el. Másnap kora hajnalban elterjedt a faluban a hír, hogy két vendég érkezett a «Mátyás király»-hoz és számos falubeli gyülekezett össze a vendéglő előtt.

A gróf és hajdúja, kiket a múlt napi gyaloglás nagyon kifárasztott, még mélyen aludtak. Nem látszott valószínűnek, hogy hét vagy nyolc óra előtt fel szándékoznának kelni.

Ennélfogva nagy is volt a türelmetlenség a kíváncsiak közt, a kik azonban nem mertek volna bemenni a nagy szobába, míg az utasok ki nem jöttek szobáikból.

Végre nyolc óraker a két idegen megjelent. Semmi bajuk sem esett az elmúlt éjjel. Fel s alá sétáltak a fogadó előtt, mindenki szemelátára. Aztán kezdtek reggelizni. Mindez eléggé megnyugtató volt.

Ezenfelül Jónás ott állt az ajtóban, szeretetreméltó nyújassággal mosolygott és felszólította régi vendégeit, hogy tiszteljék meg őt ismét a bizalmukkal. Mint hogy az utas, a ki «Mátyás királyt» a látogatásával szerencsétlenné, valóságos gróf, — még pedig a legrégebbi román családok egyikéből származott gróf volt, ily előkelő társaságban csakugyan semmitől sem lehetett félni.

Szóval megtörtént az, hogy Kolecz uram, kötelességének tartván jó példával elül menni, megkockáztatta az első lépést.

A bíró kilencz óra tájban lépett be a koresmába, kissé habozva. Csaknem nyomon követte őt Hermod mester, három vagy négy honoratör és Erik pásztor. «Doktor» Patakot semmi áron sem lehetett rábírní, hogy átlépje a koresma küszöbét.

— «Hogy én betegem a lábamat a Jónás házába? — felelé. — Nem én, még akkor sem, ha mindenik látogatásomért tíz forintot fizetne!»

Itt egy megjegyzést kell közbeszúrunk, mely nem minden fontosság nélküli. Kolecz uram nemcsak azért szánta el magát a «Mátyás király»-hoz belépésre, hogy kíváncsiságát kielégíthesse, vagy mintha talán ohajtott volna szóba állni Telek Ferencz gróffal. Nem! Elhatározásában nagy része volt az önérdelnek is.

A gróf, mint utazó, kénytelen volt «taksát» fizetni magáért és hajdújáért. Ezek a «taksák» pedig — az olvasó talán még nem felede el, — a falu első tisztviselőjének a zsebébe vándoroltak.

A bíró tehát igen udvarias hangon kérte a járandóságát és Telek Ferencz gróf, noha ez a kérés kissé meglepte, sietett fizetni.

Fölhívta a bíró és Hermod mestert, hogy foglaljanak helyet egy pillanatra az asztalánál.

Mind a ketten elfogadták a meghívást, semmiképen sem utasíthatván vissza ezt az udvariasságot.

Jónás gazda sietett felhozni pinczéből a legjobb válogatott szeszes italokat. Erre néhány falubeli is inni kért. Hinni lehetett tehát, hogy az ideiglenesen elszedelt rendes vendégek nem sokára ismét sűrűn fogják látogatni a «Mátyás király» nagy szobáját.

Miután a gróf az utasok «taksáját» lefizette, tudni ohajtotta, vajjon ez az adóném jóveldező-e.

— «Nem annyira, a mennyire ohajtanók, méltóságos gróf úr», — felelé Kolecz uram.

— «Ritkán vetődnek idegen utasok Erdélynek erre a részére?»

— «Valóban nagyon ritkán; pedig vidékünk megérdemelné a megleltét.»

— «En is azt tartom, — mondá az ifjú gróf. — A mit láttam belőle, az valóban méltán magára vonhatja az utazók figyelmét. A Retyezát csúcsáról volt alkalmam megbámulni a Zsil völgyeit, a kelet felé látható helységeket és a hegy-

éséget, melynek hátterén a Kárpátok hegyláncza emelkedik.

— Minden igen szép, méltóságos uram, igen szép, — viszonzá Hermod mester, — hanem kirándulása befejezésül méltóztassék felmenni a Paing csúcsára is!

— Attól tartok, hogy kifogyok az időből, — felelé a gróf.

— Egy nap alatt meg lehetne járni.

— Kétségkívül; de utam legközelebbi célja Gyula-Fehérvár és holnap reggel indulni szándékozom.

— Hogyan! a méltóságos gróf úr már oly hamar el akar hagyni bennünket? — kérde Jónás a legszeretetremlőbb mosolyával.

Nagyon ohajtotta volna, hogy a vendégei jó hosszúra nyújtsák a «Mátyás királlyal» való tartózkodásukat.

— Meg kell lenni, — felelé a gróf. — És

aztán miért is hosszabbítanám meg itt tartózkodásomat?

— Hígyje el, méltóságod, hogy a mi falunk érdemes arra, hogy az utasok itt maradjanak egy kis ideig.

— De én úgy vettem észre, hogy itt kevés idegen jár, és az kétségkívül onnét van, mert a vidék semmiféle nevezetesebb látivalól sem dicsekedhetik, — mondá a gróf.

— Valóban, itt semmi nevezetesség sincs, — viszonzá a bíró és a várkastélyra gondolt.

— Nem... semmi nevezetesség sincs! ismétlé az iskolamester.

— Oh!... oh! — mondá Frik pásztor, — a kinek szájából ez a felkiáltás akarata ellenére siklott ki.

Milyen pillantásokat vetettek rá azért Kolec uram, a többiek és kiváltképen Jónás! Hát célszerű volt-e elárulni egy idegen előtt a vidék titkait? Leleplezni előtte azt, a mi az Orgall fensikön történik, figyelméztetni őt a kárpáti várkastélyra? Hiszen ez annyi, mint megijeszteni és szinte felhívni őket, hogy minél előbb odahagyják a falut. És aztán a jövőre miféle utas jönne még a Vulkán-szoroson át Erdélybe?

Valóban ez a pásztor nem volt okosabb a legbutább birkájánál!

— Hallgass, barom, hallgass! — mondá neki Kolec uram félig halkan.

De az ifjú gróf, kinek a kíváncsisága fel volt ingerelve, egyenesen Frikhez fordult és megkérdezte tőle, mit jelentettek az oh!... oh!... közbekiáltások.

(Folytatása következik.)

A FELHŐK LEBEGÉSE.

Hogy a felhő súlyosabb, mint a levegő, az első pillanatra valószínűnek látszik, utjabban azonban már tudományosan is bebizonyították. A felhő vagy a köd ugyanis nem vízhólyagok tömege, hanem

Pethő Rikhardné, b. Pongrátsz Ilona. Rudnay Józsefné, Veres Sallárda. Emich Gusztávné, Tormay Etelka. Csiky Kálmáné, Gönczy Etelka.

B. Andrássy Gáborné, Rudnay Lenke.

Özv. V. Kovács Zoltánné, Szerdahelyi Antonia.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET JUBILEUM-RENDEZŐ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI AZ ELNÖKNŐKNER A VÁLASZTMÁNY ÁLTAL FÖLJÁNLÓTT EZÜST KOSZORÚKKAL.

vizgolyócskákból vagy cseppekből áll, melyeket már görcsövel is megvizsgáltak és megnéztek. Dines angol tudós a híres londoni ködről kimondotta, hogy abban 0.016—0.127 mm. átmérőjű cseppek vannak, Asmus a Brocken-hegységen a felhőben levő cseppek átmérőjét 0.006—0.008 mm.-nyinek találta. Hasonló, kisebb vagy nagyobb vizgolyócskákból áll minden egyes felhő s néha nagyobbakból is. Frank osztrák meteorológus állítja, hogy midőn felhők közt járt, igen gyakran 20 cm. távolságyiról is szabad szemmel megkülönböztetett egyes ily cseppeket, melyeknek átmérője 0.028 mm. lehetett. Egy-egy ily cseppnek súlya egy gramm 5—10 milliomod része, tehát aránylag rendkívül könnyű, de mégis súlyosabb, mint a levegő, a melyben lebeg.

Mi az oka tehát, hogy ezek a cseppek nem hullanak le rögtön a földre, hanem sokszor órákig fenn lebegnek a levegőben, sőt gyakran még

följebb is emelkednek. Az előbb említett Frank a «Meteorologische Zeitschrift»-ben úgy magyarázza ezt a tüneményt, hogy minden egyes vízcseppet külön vizsgáljuk, mint a levegő, ez magával ragadja a cseppet, mint magvat s lebegve tartja a levegőben. Ha a napreásút a felhőre, a cseppek felmelegsznek, a gőz kiterjed, a súly kevesbedik, s ekkor a felhő fölfelé száll. Ha azonban bármely más ok miatt, jobban lehül a levegő, a vizgőzők is összesűrűsnek, folyó és vízcseppekké válnak s így akkor a felhő lefelé száll. E magyarázat szerint tehát a felhőben levő minden egyes vízcsepp apró léghajónak képzelhető, s a felhő tulajdonképpen ilyen apró léghajók tömege, melyekből egy köbméter felhőben több száz-ezernyi is képes elférti.

A felhők lebegésének ez az elmélete eszünkbe juttatja azt, hogy a Mongolfier testvérek a léghajót oly módon akarták létesíteni, hogy füst készítés által utánozták a felhők keletkezését. Ki gondolta volna akkor, hogy a léghajó felfedezése után egy századdal a tudomány a felhők lebegését végtelen apró léghajók jelenléte által igyekezék megmagyarázni.

EGYVELEG.

* Névnapi ünnep kutyáknak. New-Yorkban egy urinó (valószínűleg vén kisasszony) kedvenc ölebe születésének évfordulóját alkalmából nagy lakomát adott s erre 20 kutyát hívtott meg. Csirke, vadpecsenye, sőt fagyalt is volt a különös lakoma ételjén.

* A katonaság gyakorló tereit a porosz hadügyminiszter ezentúl a szabad időkben nyilvános játéktereknek engedte át oly feltétellel, hogy rendező társaságok öröknek annak épen tartása felett.

* Világítás a tenger alatt. Toulonban költséges kísérleteket tettek, hogy a tenger mélyét villámfényvel megvilágítsák. Az eredmény az volt, hogy erős világítás mellett is csak mintegy 30 méter távolságot lehetett látni, míg rendszeren 10 méter mélységben 8 méter távolságra hat a világosság. A rendkívül költséges kísérlet gyakorlatilag nem sok hasznot hajtat.

* Történelmi nevezetességű órát adott a német császár menyasszonyi ajándéknak nővérének, a hesseni hercegnőnek. Az óra egykor Lujza porosz királynő tulajdona volt. A francia háború idejében egy francia katona elrabolta s kisorsoltatta. A nyérő katona szakácsnővérének adta az órát, ki később a potsdami királyi udvarnál szolgáló lett s így Lujza királyné, felismerve tulajdonát, ismét hozzájutott. Őt Augustus császárnőnek adta, ki elrendelte, hogy az órát ezentúl mindig porosz hercegnő viselje.

Ellinger Ede fényképe.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET INTÉZETE: A bennlakó növendékek egyik hálóterme.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET TANINTÉZETE.

Ha a főváros nevezetesebb középületeit megvizsgáljuk akárcz idegen a Vámbáz-körútról a Zöldfa-utczába befordul, mindjárt ennek elején a jobb oldalon megakad szeme egy szép házban, mely az Orsz. Nőképző-egyesület tanintézetét foglalja magában. Összes fővárosi iskoláink között aligha dicsekedhetik csak egy is olyan előkelő, összhangzatos stílyú, a szépérzék és a nevelés igényeinek egyaránt megfelelő épülettel, mint a melyen ez a palota, melynek fotografiai főlvétét után készült képét bemutatjuk olvasóinknak.

A tevékeny és áldozatkész egyesületnek tanintézete kezdetben bérházban volt elhelyezve; bár eleitől fogva ohajtása volt az egyet intéző választmányának, hogy saját maga és iskolája részére egy állandó otthont szerezzen, mi által meg lesz mentve a költözések kényelmetlenségeitől, az átalkításokból eredő költségektől és a magas lakberek fizetésétől. Ez óhaj megvalósítására az első lépés már 1877-ben megtörtént az által, hogy a zöldfa-utczai 38. számú házat és telket 40 ezer forintért megvette az egyet. A ház egy vén, régi úrilak stílyjében készült, emeletes épület volt, ugyanaz, mely hajdan Vitkovics Mihálynak volt tulajdona, s melyben a költő nem egyszer gyűjtötte össze barátságos társaságban a magyar irodalom úttörő jeleseit. Ez a ház ugyan se föntartható, se az intézet céljaira fölhasználható nem volt; de a hozzá tartozó terjedelmes telek annál alkalmasabb, hogy rajta megfelelő tanépület emeltessék. Az egyet törlesztési kölesönt vett föl, 100 ezer forintot, s Gönczy Pál akkori közoktatásügyi miniszteri tanácsos buzgó közbenjárásának segítségével 1880-ban hozzá is kezdtek az építéshez és a következő évben már beköltözött a tanintézet saját díszes házába, mely azonban még akkor a mostaninál, utczai homlokzatát véve, több mint kétszeres kissebb volt. Az új iskola-épület mellett, éjszakra, állott még akkor két földszintes ódon házacska, mely nagyon ékelenitette a környezetet. 3—4 méternyi szélességben bele könyöklőlvén az utca út szabályozási vonalába. Ugy látszott, hogy a mult századnak e még tiszteltetle sem méltó maradványai legalább is a jövő századig nem szándékoznak (pedig bordájok jó részben roskatag vályogból állott) kimozdulni helyökből, nagy bosszúságára a szomszédságunkban jobbról és balról fölépült szép új házaknak, melyek kimért szabályszerűségben sorakozva a Bástya-utczától a Szerb-utczáig, komoly méltatlankodással tekintettek alá a megviselt külsejű rozogant vískökre. Végre a fővárosi tanács megkönyörült ez állapot; kisajátította a két kis házat a tulajdonosoktól, s telkeiket a Nőképző-egyesületnek adta, azon kötelezettség fejében, hogy az egyesület viszont a fővárosi tanács által bétöltendő bizonyos számú ingyenes helyet biztosított tanintézetében fővárosi illetőségű növendékek részére. Most az egyesület újra építkezésbe fogott, hogy már is szikké vált házat tovább terjessze, úgy-

szólván kiegészítse az adományul nyert telkeken. 1887-ben már a törzspépületnél hosszabb toldalék is készen állott, és ma senki sem veheti észre, hogy az épületnek két fele különböző időben létesült.

A két-emeletes, de a mellette álló három-emeletes házzal egyenlő magasságú, több mint 200 ezer forint értékű palotának, derült, vidám jellege, renaissance-stílyú tiszta vonalai, elegáns homlokdisztése, félköríves szemöldökű ragyogó ablakainak tizenkettős három sorozata mintegy rávallanak a nevelés csarnokára, a melynek igazán lennie kell. A mi képzőletünk ugyan a lányok nevelésének fogalmát még mindig szűreteti vagy a kolostor komor falaihoz, vagy a magánnevelők többnyire nagyon szegényes bértelt helyiségeihez kötö, melyekben anyánk és még mi magunk is nyertük nevelésünket. De bizonyos, hogy a gyermeki kedély alakulására, a

annál jogosultabb az a követelés, hogy a szellemi megerőltetést elhárítsa és ellensúlyozza a testi ápolás és az egészségügyi intézkedések lehető legbővebb alkalmazása. Séta, táncz, szabadban való mozgás, torna, világos, magas, bő levegőjű tan- és hálótermek, továbbá olyan helyiségek, hol a növendékek rossz időjárásakor is szórakozást találjanak, játszahassanak: elengedhetetlen kellek a nevelésnek, ha azt akarjuk, hogy lányaink egészséges fejlődése és a művelt középosztály jövő nemzedékének testi épisége csorbultat ne szenvedjen. A főúri osztály e tekintetben, persze anyagi tehetőségének nagyobb eszközeinek segítségével is, jobban gondoskodhatik leányainak neveléséről.

A nőképző-egyesület nevelő-intézete e kívánalmaknak kiváló mértékben tesz eleget; s az elnökség, választmány és igazgatóság igyekszik e tekintetben is nem csak kedvező állapotokat teremteni, hanem fokozatosan haladni is az igények kielégítésének minden eszközeivel. A tanintézet pompás épülete bőven rendelkezik nyílt csarnokokkal, széles, fűdött folyosókkal; a nyári évszakban üdítő kert kínálkozik a bentlakó növendékek számára; ugyanezeknek télen koreloszó hely is van berendezve; van téli és nyári torna számára helyiség. A bentlakó és bejáró növendékek tanítása 12 teremben folyik; a szertárak és természetrajzi gyűjtemények kellőképpen vannak ellátva. Ugyancsak a bentlakó növendékek számára zongoratermek, a szükséges hálótermek, a csoportok társalgó szobái, a nagy étterem, mind a legnagyobb tisztasággal és czélszerűen vannak berendezve. Az igazgató, a tanító és nevelőnők, a gondnoknő szobái, az iroda, valamint a cselédség helyiségei, s a konyha és élelőanyagok mind kellő elhelyezést találnak a terjedelmes épületben.

Utoljára hagytuk a nagy dísztermet, melyben évenként a közgyűlés a választmány pedig rendszeren tartja a maga üléseit, mint fényrással fölvetett egyik képünk is mutatja.

E szép nagy terem falait ő felségeik mellszobái és a két elnökönö arcképe díszítik; ugyancsak itt szokták tartani az évi záró vizsgálatokat is; téli esteken pedig a táncztanuló leánykák vidám serege veri fel e terem csöndességét.

—né.

A BEDŐ ALBERT JUBILEUMÁRA KÉSZÜLT EMLÉK.

Strobl Alajos szobornávé.

Megemlékeztünk arról az ünnepről, melylyel a magyar erdészek, a hazai közelet kitünőségeitől támogatva s az egész ország érdeklődésétől és rokonszenvétől kísérve, — Bedő Albert országos főerdőmester 25 éves jubileumát megülték, említtük azt is, hogy az állami erdőtiszték szerették vezérüket a nap emlékeül szép szobornávéval leplett meg.

Ezzal magát az emléktárgyat mutatjuk be, mely általános művészeti szempontból is teljes figyelmünkre érdemes.

A mű készítője Strobl Alajos jeles szobrászunk,

Ellinger Ede fényképe után.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET ÉPÜLETE BUDAPESTEN, A ZÖLDFA-UTCZÁBAN.

jellem, az érzelmek és főleg a szépérzék fejlesztésére nagy befolyást gyakorol nemcsak az élő, hanem az élettelen környezet társasága is, a melyben mozognak. A kert rózsái, diszbokrai és fái, a világos, szellős lakszobák és tantermek, — ott a hol megvannak, — nemcsak a nevelés egészségügyi követeléseinek tesznek eleget, hanem hátra hagyják nyomukat a serdülő növendék szívbéli és lelki világában is.

A főkvánalom azonban, melyet valamely nevelőintézet helyiségeitől első sorban követelünk, kétségtelenül a gyermekek testi egészségének fontartására és ápolására irányul. Általános és indokolt az a panasz, hogy a leánygyermekek túlságosan el vannak halmozva tanulni valóval. Rézint az általános műveltségre tartozó ismeretek megszerzésének szüksége, részint, a mire a szülők méltán fektetnek súlyt: az idegen nyelvek, zene, rajz, kézimunka oktatása szinte lehetetlen, — bár mind a mellett kívánatos, — teszi, hogy e megterhelésen segítsen az iskola. De ha ez kellő mértékben nem történhetik is:

ismét megmutatta, hogy egyszerűbb alapon, kisebb méretekkel dolgozva is lehet művészi szempontból jelentékeny, sőt bizonyos tekintetben monumentális alkotást nyújtani.

Márványtombon nyugszik a középkori, gotikus stílusban felépített talapat, melyen az allegorikus csoportok egész sorozata magyarázza a mű rendeltetését. Alján az erdészeti jelvényét látjuk bronzba öntve, fölöttük stílszerű oszlopok előtt jobbról-balról egy-egy alak, szintén bronzban. Az egyik leányt ábrázol, ki csemétét iltet, a másik erdei munkást, ki száz év mulva, a csemetéből nőtt hatalmas fenőtben töben levágja. A talapat felső részének baloldali csinos dombormű erdei magányt mutat, az ellenkező oldalon, ugyancsak domborműben a Bedőrtől elnevezett gát képét látjuk. A talapat, az oszlopok s a domborművek, valamint a gazdag allegorikus díszben pompázó párkányzat tölgyfából valók, az ügyes faragás Jeiser műfáragót dicséri. Az oszlopfejek bronzba vannak öntve. A talapaton magának Bedő Albertnek egész alakja áll, a mint balkarját védőleg terjeszti ki az erdő fölé. Mellette fenőfő törzse emelkedik, mögötte sziklafal, szürke márványból, melybe arany betűkkel e szó van bevésve: *«Erdőtörvény.»* Bedő alakja s a fenőfő bronzból valók. Az ajánlás, mely a talapat közepére, a két első oszlop s művészileg megkomponált keret közé van alkalmazva, így hangzik: *«Kánoki Bedő Albert, országos főerdőmesternek, m. kir. miniszteri tanácsosnak — állami szolgálatának 25 éves fordulójára alkalmából — az állami erdőtörvények.»*

Az egész szobormű magassága három méter, a főalaké körülbelül 60 cm.

A tulajdonképeni talapat alatt levő márványtomb nem viseli a szoborművek alsó részének elfogadott szélesebb formát. Ez onnan van, mert a mű a szobában felállításra van tervezve s úgy van gondolva, hogy melléje két oldalt pamlagok fognak kerülni.

Ennyiben irtuk le röviden a Bedő-élmélet, melyről még csak annyit, hogy szerkesztésénél fogva nagyban való kivételre is teljesen alkalmas, talán megérjük, hogy valamikor, arányai megőrzve, valamelyik erdélyi magaslattól fogja hirdetni annak érdemeit, kit főalakja ábrázol, s azoknak lelkesedését s áldozatkészségét, kik hazafias felbuzdulással a művész alkotó szellemét ily becses munkára lelkesítették.

M—i.

A TÁVOL KELETRŐL.*

Uti levelek.

I.

Dzsafar-Abad, 1892. végén.

Gyönyörű reggel virradt fel. A datolyák, mint aranybortok függtek, száz meg száz pálmafának az enyhe napsugarakban úszó koronáján. A látóhatár csak lassan világosodik meg, míg az égboltozat halványkék színe gyorsan sötét azurkékbe megy át. Üdítő szellő lengedez az óáz magas fái között, apró homokfelhőket kergetve maga előtt. A körben fekvő tevék nehézkesen emelkednek fel a földről, készen a napi munka megkezdésére. Az óáznak zöld gyepe élesen elüt a körülötte elterülő sivatag fehér színétől, hol a beláthatatlan térségen mindenütt apró sörkistályok fénylenek, mint tűzszikrák. A közeli forrás vidám csörgedezése nappal alig

* Gróf Széchenyi Andor, gróf Széchenyi István unokája, épen most fejezte be Közép-Ázsián keresztül tett, nehéz és fáradságos utazását, melyre a bécsi földrajzi társaság kérelmére és megbízásából vállalkozott. A Kaspi-tengertől az Arab-tengerig elterülő földrészen halott át, több mint 1800 angol mérföldnyi útát téve meg, s mostanában érkezett meg Indiába szerencsésen. Utazása alatt számos, majdnem legyőzhetetlen akadályllyal kellett megküzdenie, majdnem egész útja kolerától és pestistől fertőzött vidékeken vezetett keresztül s egész fálvát talált üresen, melyek lakosai járványok estek áldozatul. Kevésbé múlt, hogy a bator utazó életével nem fizette meg tudományozását, mert maga kétszer esett kolerába s csak a creolin segített rajta, melyet erősebb adagokban használva, mindkét

vehető észre, mely pedig éjjel oly kedves altató dallá válik. Milyen szép volna az utazás a távol keleten, ha az ember csak ily költészettel volna körülveve, s nem érezné a sanyarú valót is. Ámde a költészetnek nem volna semmi varázsa a való nélkül, s azért szívesen vándorol az utas a költői keletnek tövises útjain, hol a majdnem mindig két égen kívül a palma és a teve is oly sajátosság jelleget ad Közép-Ázsiá tájainak.

A palma diszlesére nemesak a szélességi fok bír befolyással, hanem a talajnak és az éghajlatnak minősége is, minthogy ugyanazon szélességi fok alatt palma csak ott található, hol a talaj homokos, hol a gyökerek a földben összegyűlő vízből a kellő nedvességet felszívhatják, s hol a fának a zord északi szélről védett koronáját időnkint meleg trópusok eső őríti fel. A palmafa, mely néha 60 lábnyi magasra is megnő, rendkívül érzékeny: elhal, mielőtt törzsét egy kilótt golyó vagy egy szög is megsérti. A fának csak koronáját hagyják meg, mely a gyümölcsöket rejt, míg a törzsből kinövő ágakat egészen a kéregnél évenként levágják; ez adja a pálmának, főleg midőn a szélben leng és hajlong, azt a leirhatatlan kellemet és sajátos szépséget, mely mindenki előtt feledhetetlen marad, ki Isten szabad ege alatt látta. A pálmának nemi élete, megtermékenyítése, csodás titka a természetnek. Minthogy a pálmánál him- és nővirágok külön-külön törzseknek vannak és a termékenyítésnek, hogy gyümölcsöt hozzon, évenként meg kell történnie: e végből márezius elején a himpálma koronájának belőlől egy sejt-alaku darabot vágunk ki és azt beleoltjuk a nőpálmába. Ezen terem a gyümölcs, míg a him-fa csak a termékenyítő anyagot adja, de maga gyümölcsöt nem hoz. Vadon nőtt pálmáknál a megtermékenyítés a szél közvetítésével történik; ezeknek gyümölcse azonban igen silány. A kelet költészetében sokszor előfordul a pálmák szerelme, a mint a holdas éj néma csendjében enyelegve hajlanak egymáshoz, míg nappal, mintegy szégyelve magukat az elvonuló karavánok előtt, hideg közönyt tettenek. Vajjon mit suttoghatnak egymásnak a nomádörzseknek ezen fenntartói? A palma már negyedik évében hoz gyümölcsöt és késő vénségéig, — gyakran 150 évig, — a leghasznosabb szolgálatokat teszi az embernek. Termése fűrtös, melynek egyes bogycái a datolyák, s melyből erjesztés által a pompás datolya-pálinkát nyerik. A hol palma nő a sivatagban, az biztos hidroszkopikus jel arra nézve, hogy csekély mélységben víznek kell lennie.

A mily fontos a palma az emberek és állatok táplálására nézve, ép oly nélkülözhetetlen a teve a sivatagban való utazásnál. A teve társas állat, mely csak nagyobb csapatokban érzi magát jól, vagy legalább kettesben. Minthogy 3—4 napig el van víz nélkül s naponkénti 35—40 angol mérföldnyi út mellett három mázsa terhet is elvisz a legnagyobb hőségben, hozzá még gondozást nem kíván, táplálékát maga keresi meg és a sivatagban található sovány takarmánnyal is megelégszik, mindezeknél fogva nélkülözhetetlené válik s méltán megérdemli, hogy a sivatag hajójának nevezik.

Két éves korában már nyereg alá, négy éves korában teherhordásra használják, húsz évnél azonban ritkán éli tovább. Természeténél fogva értelmes, félnék, szelid és jóindulatú lévén, egy gyermek is könnyen kormányozhatja; hanem aztán meg is kívánja a szelid bánásmódot, mert igazságtalanul szenvedett büntetést sokszor

esetben kitűnő gyógyszernek tapasztalt. Gr. Széchenyi Andor Bombayban és Kalkuttában az ottani földrajzi társaságok felhívására utazásáról és érdekes élményeiről több fölévelést fog tartani, melyek iránt általános az érdeklődés. Maga az indiai kormány is a legelőzékenyebb fogadtatásban részesítette a bator magyar utazót.

Gróf Széchenyi Andor különben nem most teszi első fölfedező útját. Az 1888—1890. években Polynéziában tett nagy utazása már megalapította hírnevét. A gróf most 30 éves, vastermészetű és nagy erélyűvel megidőva; előbb a politikai pályára szándékozott lépni, de ezzel a tervével hamar fölhangzott, engedve hajlamának, mely őt a tudomány szolgálatába, fölfedezésekre és utazásokra vonzza.

hosszú idő múltán is megboszul bántalmazóján akkép, hogy éjjel álomban megtámadja és lábával agyontaposza. Minthogy magasabb, sem mint rá felszállni lehetne, betanítják, hogy parancsára lefeküdjék és megterhelés után ismét felkeljen. A teve egész évben szabad ég alatt él és miután hosszú sorban némán lépdegélve egymás után a karavánban, napi munkáját befejezte, a pihenő-helyen szabadon bocsátják, hogy maga keresse élelmet. Csak ott, hol semmi táplálék nem található, helyezkednek el térdelve egy-egy zsák szalma körül jó egyet-értésben és békésen fogyasztják el sovány takarmányukat. A nőstény teve épen egy évig viselő; teje, vaja és sajta rendkívül izletes és tápláló. A teve húsa kemény, sziklás és kellemetlen ízű; bőrét cipőkre, igen finom szőrért nemez- és drága vízálló szövetek, valamint szőnyegek készítésére használják.

Gyors utazásoknál a sokkal drágább dromedárokat (másképp dsambar, életmentő) használják. Így nevezik őket, mivel rendkívül gyorsaságuknál fogva az utazót az üldözetestől megóvják, vagy képesek teszik, hogy víz nélkül szűkölködő nagy sivatagok is áthatolhasson. A kantár megerősítésére egy, az állat orrsont-jába beillesztett vízszintes fadarab szolgál, s képesek több napon keresztül 70—80 angol mérföldnyi napi utat megtenni. Mindebből látható, hogy nálunk Európában nagyon igaztalanul tartják ezen okos, hasznos és kitartó állatot az ostobaság jelképének, s hogy a «teve» névnek inkább a szorgalom, mértékletesség és kitartás fogalmával kellene azonosítatni. Ép oly kevéssé lehet az ázsiai szamarat, — mely különben európai rokonát sokkal felülmúlja, — a restség és lassúság megtestesülésének tartani. Egyáltalán az állatok, ellentétben az emberekkel, ezen országokban rendkívül szelidek, mert a tevék, öszvérek, szamarak és lovak itt majdnem kivétel nélkül sem nem rúgnak, sem nem harapnak. Néha egy-egy elvesz az állatok közül, vagy pedig ellopják; ily esetekre külön emberek vannak, kik a környék ösvény állatainak nyomait ismerik, követik és rövid időn reájok akadnak. Némelyek ezek között oly ügyességre tesznek szert, hogy a nyomból az állatnak nemét és megközelítőleg korát is megmondják.

Közép-Ázsiá délnyugati részének lakói legtöbbször nomádok. A férfiaknak magas, erőteljes alakjai összhangzásban állanak vakmerőséggel és bátorsággal, melynek vadászati és rabló-kirándulásaikon nem egy tanujelét adják. Habár hazugok, alattomosak és rablásra hajlandók: bizonyos nagylelkűség még sem tagadható meg tőlök, melyre mindazon esetekben számítani lehet, midőn az ember arra hivatkozni kényszerül. Fájdalom, az utazónak igen sokszor kell magát e megalázásnak kitenni, ha bántatlanul akar átjutni területeiken. De ha sikerült valamely főnöknek barátságát megszerezni, akkor biztonságban tartózkodhatik emberei között minden veszély nélkül. Az ilyen barátsági viszonyok megkötése azonban nehezebb, mint az ember gondolná, mert gyakran megtörténik, hogy az utazót még messziről figyelemmel kísérik és törbe ejtik, még mielőtt az a szokásos ajándékokat felajánlhatná. S ezért elmulasztatlan és szorosan megtartandó az a rendszabály, hogy az ember órákkal, sőt napokkal előbb követeket küldjön előre, kik megérkezését bejelentsék és lehetőleg sokat beszéljenek a pompás ajándékokról. Ezek régi fegyverekből, lőpor, golyó és mindenféle házieszközökből, részdronyból és — üres boros üvegekből állanak. Bámulatos, hogy mi- és mennyiféle európai készítményt talál az ember egy-főnöknek kincsarában felhalmozva, mely legtöbbször a karavánok megrablásából származik. Ott hevernek össze-vissza tükrök, indiai szövetek, órák, konzervtartók, üvegüvegek, finom butorszővegek, toiletté-cikkék, mindenféle színű és alakú nyakkendők, üres sörös és boros üvegek, lábbelik és különösen sok fegyver és nyeregszerszám. Magától értetű, hogy mindezen csodadolgoknak tulajdonosa a legtöbb tárgyval nem tud mit csinálni, és sok darabról azt sem tudja, hogy mire való. Így nagyon komikusan hatott reám, midőn egy ily alkalommal datolyával és kókuszdióval szolgáltak a legünnepélyesebb módon olyan edényben, mely nálunk egy közelebből nem jellemezhető rendeltetéssel bír.

Törökszenek mennél vendégszeretőbbeknek mutatkoznak, hanem azért szíveségüknek túlzott

erősítése és nagy készségük, a vendég minden kívánságát teljesíteni, kezdetben, legalább csak fentartással fogadható. Rendszerint a főnök saját lakását engedti át és bocsátja rendelkezésére a a jövevénynek a legfantasztikusabb frázisokkal, melyeknek se vége, se hossza. Mely meghatótságot színlve, reszkető hangon mondja: «Fényesség, mely házamba bevonul, soha se homályosodjék el. Árnyékok meg ne rövidüljen, a míg áldáshoz jelenlédet a te szolgádat boldogítja. Barátságod mindig oly fényesen ragyogjon, mint a nap,» és több efféjét. — Rendkívül alkalmatlan az asszonyok és gyermekek kíváncsisága, kik épen nem érik be a nézéssel, hanem mindent meg akarnak tapintani, a mit az ember elővesz előttük. Csak nehezen lehet őket rábírní, hogy a fényképező készülék elé álljanak, melynek lencséje kellemetlenül hasonlít a fegyver csövének nyílásához. Viszont azonban annál inkább körülveszik az embert a betegek és különösen a sánták, mivel az európaiak azon hírből állnak, hogy mindenféle betegség ellen tudnak orvosságot. Az önfentartási ösztön náluk erősebben ki van fejlődve, mint az egyéb keleti népeknél találjuk. A nagy beteg gyakran egész vagyonát, sőt feleségét és gyermekeit is felajánlja a meggyógyítás díja fejében. Minden esetre maga is sejt, hogy ajánlatát nem fogadják el, mert hiszen emberiességből is iparkodik mindenki egy emberi életet megmenteni. S ha ez néha sikerül, akkor örömmel tapasztalhatjuk, hogy ezen, műveltség tekintetében oly alant álló embereknek is feltalálható a szív egyik legnemesebb érzése: a háladatosság.

Igy múltak a napok változatosan, erdekes események és élmények sorozatát alkotva, melyeket törekszik az ember lehetőleg megörökíteni szavakban és képekben.

S ha aztán eljő a fáradsalmas nap alkony, üdítő szellő suhan át a pálmák között, melyek a távol látóhatáron lassan leáldozó nap sugaraitól tüzfényben égnek: akkor a soha nem nyugvó ember csodálja a Keletnek csillagoktól ragyogó égboltját, lassan elszenderedik és álmodik — a hazáról!

Gróf SZÉCHENYI ANDOR.

VÁMOSSY MIHÁLY.

A tanügy egy régi, érdemes munkásának arcképét mutatjuk be olvasóinknak. A beszédes arcz szelid vonásai inkább egy szerető atyának, mint valami szigorú tanárnak tüntetik föl, s rá tekintve, szinte visszaváncsozunk a gondtalan, boldog gyermekkorba, az iskolák tantermeinek hosszú padjaira, hol egykor egy sejtelmes, szép jövő kártyávarait építgetők.

E férfiú Vámosy Mihály, a budapesti református főgymnázium igazgatója, ki a napokban ünnepelt igazgatóságának huszonöt éves örömnemzét. Kevés embernek jut osztályrészeül ily szerenese, kiváltképen ritkán a tanügy munkásai közül, kik míg százak-ezrek lelkeiben világot gyujtani törekednek, maguk legtöbbször a hamar kialvó szövetnek sorsára jutnak, egy emberöltőnél továbbra alig terjedő emléket hagyva magok után.

Vámosy Mihály már 37-ik éve, hogy e tágas szellemi birodalomban munkálkodik, s a keze alól kikerült nemzedékek bizonyára mélyen lelökbe vették az ő szelid, nemes vonásait. Nem gyártott új tanrendszereket; könyveket nem irt halomra össze a feledékenység számára, de egész tanári működése a tanító érenek fényes tükörre s tiszta jelleme, pihenést nem ismerő munkaszeretete bizonyára többet használt, mint sok írott kötet.

Hadd álljanak itt e hasznos élet főbb mozzanatai.

Vámosy Mihály 1827 szeptember 13-án Maramaros-Szigeten született, egyszerű, szegény szülőktől, kik minden erejüket megfeszítették, hogy fioknak a lehető legjobb képzettséget meg-

szerezzék. Az alsóbb iskolákat szülővárosában elvégezvén, hogy szüleinek terhére ne legyen, az alig serdülő ifjú vándorbotot fogott kezébe s egy sovány ajánló levéllel Debreczenbe ment, hol önjerejéből tartva fenn magát, a hat középiskolai osztályt elvégezte; már ekkor is különös elszáratással tanulmányozta a természettudományokat és kiváltképpen a történetet. Aztán a Décey-családdhoz ment nevelőnek s ott érte a forradalmat, melyet, mint annyi sok ezer más lelkes ifjú, ő is végig küzdött. A vilgosi fegyverletét után 1850 okt. 31-ig bujdosott. 1850 végén feljött Pestre, hol folytonos rendőri felügyelet alatt volt, s beiratkozott az orvosi egyetemre, egyuttal, hogy fenntartsa magát, a Gönczy Pál (később sógora) ez évben alakult magán-tanintézetében jogtanári állást fogadott el, szorgalmasan járogatva Gönczyvel és Brassai Sámuellel a budai hegyek közé botanizálmatni is. 1853-ban az orvosi pályát odahagyta, gyenge idegzeete nem bírván ki a sokszor veszélyes műtétek szemléletét és végzését, melyeknek egyike

Ellinger Ede fényképe után.

VÁMOSSY MIHÁLY.

annyra hatott reá, hogy veszélyesen bele is be-tegedett. 1854-ben a Gönczy-féle tanintézetben a történelem és magyar nyelv rendes tanárává lett, majd 1859-ben ez intézet átvételén a pesti ev. református egyházközség által, itt folytatta működését s 1868-ban Gönczy távoztával átvette a gymnázium igazgatását is. Nélkülözésekben és hanyattatásokban eltöltött ifjúsága után ekkor szabadult meg a mindennapi kenyerért való kétség és kemény tusától s itt kezdődik életének nyugalmasabb, de egyuttal munkás korszaka, a melyből az iskola mellett a közélet is bőven kivette részét. Mint tanárt, mint fővárosi köztörvényhatósági bizottsági tagot, s mint kiválóan képzett mérészt, stb. számos megfeszítettség érte. 1892-ben a méhészet-egyesület elnökévé választotta s még sokkal előbb az országos nöképző-egylet egyik igazgatója lett. Többször elfoglaltatásai között is ereje legjavát a vezetésére bízott főgymnázium felvirágoztatására fordította.

Mint tanárt tanítványai igen kedvelik, mint igazgatót — mely hivatalos állás az autonóm protestáns iskolákban csak az egyenlők közötti elsőséget jelenti — tanártársainak osztatlan elismerése és szeretete kíséri, mely elismerésnél

csupán a a felett való csodálkozás lehet nagyobb, hogy az igazgatással járó temérék elfoglaltatása mellett, hogyan jut alkalma a közéletnek annyi sok más terén is tevékeny részt venni. Mint ember, maga a megfestésült szívveltség és előzékenység, s róla igazán el lehet mondani, hogy egész életében tán még a légynek sem vétett.

Családi élete a régi patriarchális kort juttatja eszünkbe; gyermekeiben a hazának valóban derék munkásokat nevelt. A hosszas tanügyi munkában megöszült öreg itt találta fel mindenkor lelkeinek üdülését, s bár többször érte itt is kemény csapás — alig pár éve, hogy elvesztette áldott feleségét, — de általan családi élete a legboldogabbak egyikének mondható.

Egész élete a folytonos s sokszor nehéz munkának volt szentelve, a vállaira nehezedő 66 év azonban lelkét fiatalon hagyta s e lélek legnagyobb örömet ma is tanítványai seregében, gyermekeiben, unokáiban s tanártársai körében leli, meg aztán szorgalmas kis méheiben, melyek körében a nyári szünidőt leányfalvi nyaralójában szokta töltöni. Azt hiszem, neki és méhecskéinek nem sok tanulni valójuk volt egymástól.

Egy ily hü munkás méltán megérdemli az ünneplést, valamint megérdemelné az óhajta várt nyugalmat is, mely azonban a felekezeti iskolák nyugdíjintézetének lassan készülő államosítása miatt aligha lesz egyhamar osztályrészévé. Szívünkkel óhajtuk ez idő megjöttét a fáradsatlan munkásnak s utána még hosszú, boldog öreg kort, hogy sokáig élvezhesse még barátainak, volt tanítványainak s családjaja tagjainak igaz tisztelőt, szerető ragaszkodását, melyet nálánál jobban senki meg nem érdemel. SZALAY KÁROLY.

Az ünneplott igazgató-tanárnak átnyújtott díszalbum lapjairól közöljük itt mutatványul a következő sorokat:

A ki élete javát, egész férfi-korát az ifjúság nevelésének és oktatásának szentelte s hosszú pályáján százakat és ezeket vezért az ismeretek forrásaihoz, a vilgosság felé, a tudomány szövetekével: az nemesak másoknak, egész nemzedékeknek használt, nemesak a közjót gyarapította, de önmagának is oly szellemi kincset gyűjtött s rakott — mintegy fillérenként — össze, melyből öreg napjaira a teljesített kötelesség öntudatának lelki nyugalmat biztosította; s munkája gyümölcseit azokban élvezheti, kiket a hazának hasznos polgáraivá, az egyháznak hí fiaivá s leányaiává, az emberiségnek méltó tagjaivá nevelt.

TE, érdemes férfiú, ezzel a boldogító öntudattal lépsz öreg korod küszöbére! Ebből méris ösztön a további lankadatlan munkára — s élvezd még soká munkád gyümölcsét: növendékeid és tanítványaid halálában s közhasznú működésük szemléletében, — a közismerésben s mindazok tisztelőjében, kik munkásságod tanúi valánk, mindenek fölött pedig öntudatodban és Isten áldásában, mely hogy sirodgy kísérjen — teljes szívéből kívánja őszintén tisztelő barátod

Szász Károly.

Ezelőtt harmincz évvel egy iskolában tanítottunk itt Budapesten; tizenhat év óta együtt kertészkedünk Leányfalván. Adja Isten, hogy minél később nyugodjunk együtt a leányfalvi temetőben!

Gyulai Pál.

Kezed alatt nőtt fel Fialt hajtsáma annyi nemzedéknek; Nézd, fölemelt föl Egy egész nagy erdő üdvözöl ma Téged Vargha Gyula.

Harmincegy éve már, hogy, a régi jó magyar pedagógiai kifejezéssel élve, először jutottam «kezed alá». Akkor is a történelmet tanítottam. Azóta sokszor gondoltam rá, hogy egész derék pályád mily nemes bizonyosságot szolgáltatott a történelmnek erkölcsi képző ereje mellett. Tanulmányaid fejítették ki és erősítették meg lelkületednek két kiváló vonását: a kötelességérzetet és az emberszeretet, a szigorú magad és a gyöngédséget mások iránt. Ezek vezetői pályádát, ezek fakasztották mindnyájunk szeretetét, tisztelőt, háliját irántad, melyekkel ez évről-ünnepén körülvesszünk. Beöthy Zsolt.

Szereteted édesességét Áldja számos tanítványod; — Nagy méhez vagy, — édes mézben Hogy is volna hát hiányod

Torkos László.

leg sikerült mását. A minden teremnek díszére való nagy kép Kádár hazánkfa párisi műterméből került ki, s a képzőművészeti társulat legszebb műlapjai közé tartozik.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kiszalud-társaságának érdekes ülése volt e hó 22-én, Gyulai Pál elnöke alatt. A felolvasó üléseken kívül zárt ülést is tartottak, melyben a társaság működésének szélesbítésére és a közönséggel való gyakoribb érintkezésre nézve hoztak határozatokat.

A felolvasó üléseken Hegedűs István sikerült fordításban adta elő Tennyson „Gyermekkorházban” című költeményét. Berzák Árpád felolvasta „Két tűz között” elbeszélését, melynek humora derűtlenséget keltett. Radó Antal Musset Alfrédnek „Október éj” című versét mutatta be. Szász Károly pedig Beöthy Zsigmondnak „Hála, hogy van Isten!” költeményét, melyet a közönség szintén tetszéssel fogadott.

Zárt ülés következett ezután, melyen a Beöthy Zsolt titkár által már régebben tett indítványokkal foglalkoztak.

Beöthy Zsolt azt indítványozta, hogy a társaság a havi felolvasásokon kívül, 8—10 estét elfoglaló sorozatos előadásokat rendezzen; alapítson Kiszalud-könyvtár címen új irodalmi vállalatot, hazai és külföldi irodalmak, írók, költők, művészek ismertetésére; rendezzen tájékoztató előadásokat alkalomszerűleg, egy-egy klasszikus színmű, zenemű előadásakor, vagy képzőművészeti eseményeknél. A javaslatot egy bizottság tárgyalta, mely ajánlóláncot terjesztette most a zárt ülés elé, módosításokat is adva hozzá, nevezetesen, hogy a Kiszalud-társaság estői előadásokat valamely nagyobb tereben rendezzék a téli időkben, s kívánatos, hogy a 6—8 felolvasásból álló ciklust egy-egy felolvasó tartsa, kinek minden előadásért száz korona tiszteletdíj fizetendő. A Kiszalud-könyvtárban megjelenő dolgozatokra a társaság évenként 400 koronát vesz föl költségvetésébe. A havi üléseken kívánatosnak mutatkozó előadásokra az elnökség megbízás útján intézkedhetik, szintén tiszteletdíj mellett. Tárgyaltak ezután a főváros átíratát, mely a koronázási jubileum alkalmából alapított Ferencz József irodalmi ösztöndíjak hovatartásáról kért véleményt. A társaság azt ajánlja, hogy 3—3 évenként 2400 frt adassék valamely kiválóbb tehetségnek a nemzeti irodalom bármely szakából, ki tanulmányai kiegészítésére egy évet külföldön tartozik tölteni. A díjat az akadémia és Kiszalud-társaság megbízottai ítélik oda. Ezt a javaslatot is elfogadta a zárt ülés.

A magyarországi hírlapirók nyugdíjintézte márcz. 19-ikén tartotta évi közgyűlést saját palotájában, Falk Miksa elnöke alatt. Rövid és csendes közgyűlés volt, mert az intézet ügyei jól állanak, s a vagyon a kamatokból és tagsági díjakból minden évben jelentékenyen gyarapodik. A vagyon a múlt év végén 430,618 forintot tett, s egy év alatt 44,637 forinttal növekedett; abban 17,500 forintot tett a jótékony állami sorsjáték jövedelme, melynek főnyereménye az államra esván, Wekerle pénzügyminiszter ezt az összeget is felosztotta a jótékony egyesületek közt. A közgyűlés Wekerle miniszterelnököt az egyesület körül szerzett érdemeiért egyhangulag megválasztotta az intézet dísztagjának. Az új választás alkalmából elnöknek megválasztották Falk Miksát, alelnöknek dr. Heltai Ferenczet, igazgatósági tagok lettek: Acsády Ignác, Fái Béla, Gelléri Mór, Porzolt Kálmán és Sturm Albert, felügyelő bizottsági tagok György Aladár, Fekete Ignác, Halász Sándor, Gonda Sándor és Molnár Antal. A közgyűlést az István-főherczeg fogadóban lakoma követte.

A Mária-Dorothea-egyesület márcz. 19-iki közgyűlésén Csáky Albiné grófné akadályoztatása következtében Herich Károlyné elnökölt. Az évi jelentést György Aladár olvasta föl, melyből kiténik, hogy az egyesület tavalyi bevétel 15,591 frt, kiadása 8242 frt, tagjainak száma 1027. Elhatározták, hogy az évi segélyösszeget 200 frtról 500-ra emelik föl. Elnöknek újra megválasztották Csáky

Albiné grófnét, alelnököknek Bisehitz Dávidnét, Herich Károlynét és Tóth Józsefet. Választottak még 175 választmányi tagot. Az egyesület javára Tordai Grail Erzi kisasszony, — ki Németország nagy városaiban szavalati előadásokban ismerteti a magyar irodalmat, — márcz. 20-án a VI—VII kerületi kör dísztermében előadást tartott. Keresetlen egyszerűséggel, de drámai erővel és hatással szavalta el a művész Arany elbeszélő költeményét, „Katalint”; Endrődi Sándor pedig érdekesen emlékezett meg Kiszalud Ataláról, a költőnőről. A természet előkelő hölgyközönség töltötte meg.

A Szent-István-társulat közgyűlése márcz. 23-ikán volt. Steiner székesfehérvári püspök, ki a megnyitót beszédet tartotta, a pápa jubileumáról szólt, s arról a misszióról, melyet XIII. Leo pápa a kor betegségei közt teljesít.

Az évi jelentést Kiszalud Béla alelnök olvasta föl. Iskolakönyveket, népies olvasmányokat a társulat nagy mennyiségben hozott forgalomba. Az elmúlt év számadásai 23,000 frt fölösleggel záródtak; az alapítványi tőke, mely 1885-ben százezer frt volt,

Kollar Károly utódai ényképe után.

PUSKÁS TIVADAR.

azóta megkétszereződött, s a leltári vagyon meghaladja a 125,000 frtot. — Ezután gr. Zichy Nándor világi elnök mellé a felhalmozott teendők végzésére másodelnökké gr. Esterházy Miklós Móricz választott meg. Még gr. Szapáry Géza jelentette, hogy a pápának püspöki jubileuma alkalmából a társulat 1500 frank péterfillért küldött.

A balneologiai egyesület közgyűlése. A magyar korona országainak balneologiai egyesülete e hó 20-ikán tartotta közgyűlést s aztán megnyitá a furdőgyógyi kongresszus, melyre a vidékről is számosan érkeztek.

A közgyűlésen dr. Tauffer Vilmos elnökölt. A társulat évi bevétel 2449 frt volt, kiadása 1977 frt. Az igazgatóságnak megbízásából Bolemann István ismertető művet írt. A magyar gyógyfurdőkről és ásványvizekről, Bókai Árpád tanár pedig „A magyar ásványvizek összehasonlítása a külföldiekkel” címmel. A furdőgyógyi hatóság tanácsa céljából Bókai Árpád tanár rendszeres előadásokat tart. Megindult a mozgalom az általános furdőtörvény előkészítésére. A furdőkre és ásványvizekre vonatkozó törvények összegyűjtésére dr. Téry Ödön közegészségi felügyelő kérték föl. A közgyűlés után közvetlenül megtartották a III-dik magyar balneologiai kongresszust dr. Tauffer Vilmos elnöke alatt. — Dr. Bókai Árpád egyetemi tanár érkekezésében a furdőkül használt bel- és külföldi gyógyvizeket állította párhuzamba s ajánlotta, hogy a Vértes-hegy-

ségben vagy a Mátrában nagyobb hidegvíz gyógyintézeteket állítsanak, nehogy ezeket is külföldön keresse a közönség. Szontagh Tamás az ásványos források védőterületéről tartott előadást, dr. Szemes Zsigmond a fülbántalmak balneologiai kezeléséről. Majd napirendre került Smialovszky Valér orsz. képviselő javaslattervezete az alkotandó új furdőtörvényről. Dr. Ehrenreich Jenő karlsbadi furdőorvos, dr. Szilvassy János borszéli furdőorvos, dr. Hankó Vilmos tanár, Oelhoffner Henrik, stb. tartottak még előadásokat.

A kongresszus márcz. 22-ikén ért véget, elfogadván Smialovszky tervezetét a furdőtörvényről. Az utolsó napon Bruck Jakab, Tuszka Ödön, Bolemann István orvosok értekeztek.

MI UJSÁG?

Mai számunk az utolsó a jelen évnegyedben; azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése márcz. hó végén lejár megrendeléseik megújítására kéri föl a kiadó-hivatal, nehogy a lapok küldésében fennakadás álljon be.

A királyné útja. Erzsébet királyné Svájcban Genuába ment, hol hajója várja. Időközben ő felsége megváltoztatta uti programját, s mielőtt Korfu szigetére indulna, néhány napot a Como-tó partján tölt, s talán még néhány várost meglátogat Felső-Olaszországban. Ebben az esetben a királyné május közepe előtt nem tér vissza Bécsbe.

A királyné mult vasárnap, e hó 19-én érkezett a Como-parti Bellagioba és a Grand Hotelben szállt meg, hol Lady Parker néven írta be magát. Szállása tizenhat szobából áll. Ő felsége mindjárt megérkezése után sétált tett a városkában és betért egy butorkereskedésbe, hol több olajfa tárgyat vásárolt. A kereskedőtől, kivel olaszul beszélt, megkérdezte, hogy mért oly fényesek a kirakatok. A kereskedő azt felelte, hogy ez mind a királyné ide érkezésére való tekintetből történt, s kérdezte tovább ismeretlen látogatójától, nem látta-e délben, mikor a királyné megérkezett. „És ha itt van is a királyné, — válaszolt ő felsége, — még sem helyes, hogy ennyi derék ember költségekbe verje magát.” Egy órával később ő felsége ismét megjelent az üzletben. A kereskedő már akkor tudta, hogy látogatója a királyné és alázatosan bocsánatot kért, a ki mosolyogva felelt: „Nevem egyszerűen lady Parker; itt nem vagyok Ausztriában.”

Arany szobra. Arany János szobrát a muzeumi parkban május hóban leplezik le. A költőnek érezbe öntött ülő alakja pár nap előtt készült el a Beschoner-féle ércöntő-műhelyben, a hol a szobor bizottsága e hó 20-ikán tekintette meg s ugy arról, mint a talapzatra jövő többi alakról teljes megelégedéssel nyilatkozott.

Jókai jubéuma. Nagy költőnk felszázados írói működésének megünneplése visszhangot keltett minden magyar embernél. A városokban levő közművelődési és irodalmi egyesületek mindenfelé megindítják a mozgalmat, a törvényhatóságok is foglalkoznak vele. Az erdélyi irodalmi társaság külön ünnepélyt is rendez. Budapest fővárosa és Szeged város közgyűlése diszpolgárrá választották Jókait.

Budapest fő- és székváros közgyűlése márcz. 22-ikén tárgyalta az indítványt, melyet több képviselő adott be, s mely szerint a főváros törvényhatósága Jókai Mórt a jubileumi ünnepen üdvözi; diszpolgárrá választja; a nevére létesítendő alapítványra az aláírást 5000 frttal megkezdi; az ünnepélyeket erkölcsileg és anyagilag támogatja, s azok rendezésében magát képviselgetni. Az indítvány lelkes eljénzéssel fogadta a közgyűlés, Jókait egyhangulag diszpolgárrá választotta. Az indítvány többi részleteire nézve a tanács külön előterjesztést fog tenni. — Ugyane napon választotta Szeged város közgyűlése diszpolgárrá Jókait, elhatározták, hogy az ünnepélyeken küldöttség által képviselteti magát. — Győr város legközelebbi közgyűlésére van kitűzve az indítvány, hogy Jókait diszpolgárrá választásák.

Petőfi emléke a segessvári csatán. A brassói márcz. 15-ki ünnepen az az eszme merült fel, hogy Petőfi emléksobrát állítsanak a segessvári csata-

síkon, melyen a nagy költőt utóljára látták. Az emlékek költségeit országos gyűjtés útján akarják megszerezni és a „Brassó” szerkesztősége már ajánlkozott is az adományok elfogadására. A Brassóban megpendített eszme bizonyára visszhangot fog kelteni mindenütt s a segessvári csatásíkot, mely a nagy költő hamvait fedi, nem sokára a költőhöz méltó emlékek fogja jelölni.

Vámosy Mihály jubileuma. A református főgymnázium dísztermében márcz. 22-én volt Vámosy Mihály negyedszázados igazgatójubiléuma. Az ünnepélyen a gymnázium igazgatótanácsa, az intézet és a theologiai akadémia tanári kara, az ifjuság, az orsz. méhészegylet választmányja testületileg jelent meg, nagy számmal voltak jelen a régi tanítványok, valamint azok családtagjai.

Az ünnepeltet küldöttség hívta meg a terembe s megjelenésekor riadó eljénzés zúgott fel. Az ünnepélyt Eördögh Árpád tanuló nyitotta meg Rudnyánszky Gyula költői lendületű prologájának elszavalásával. Ezután következtek az üdvözlő beszédek. A tanuló ifjuság részéről Tóth Rezső, a főgymnázium tanári kara nevében Dusz Sándor tanár, a theologiai akadémia tanári kara megbízásából Petri Elek igazgató, a főiskola igazgatótanácsa részéről Szilassy Aladár elnök, a volt tanítványok nevében Beniczky Lajos, Pestmegye főjegyzője és a gymnáziumot fenntartó egyház nevében Szász Károly ref. püspök üdvözlőtek tartalmaz, szép beszédekben az ünnepeltet, a ki meghatva mondott köszönetet minden egyes szónoknak. Ezután Molnár Sándor tanár olvasta fel az üdvözlő iratokat és táviratokat. Az iskolai hangversenyben közreműködtek: Földessy Arnold 10 éves fincska, a ki virtúoz gordonkájátával bámulatra ragadta a hallgatóságot, ifj. Hegedűs Sándor, Lugeti Oszkár, Ráskai Béla, Bossányi Iván és Pajor Emil. Végül átadták az ajándéktárgyakat és pedig: a volt tanítványok részéről remekművű ezüst íróasztalkészletet, az orsz. nőképzőegylet részéről gyönyörű ezüst tintatartót, az ifjuság részéről ezüst díszserleget, mokkakészletet, salbumot, melybe a volt tanítványok is írtak emléksorokat.

Este 8 órakor lakoma volt a Drechsler-féle vendéglőben, hol ismét újabb óvációkban részesítették a 25 éves igazgatót. Széleses toasztokban nem volt hiány, melyek sorát Szalay Károly tanár nyitotta meg, üdvözölve a díszes társaságot, melyet a legközelebbi ragaszkodás Vámosy írta hozott össze. Goguss Gusztáv kir. ügyész a volt tanítványok nevében mondott üdvözlőt, Matuska István az országos méhészegylet nevében üdvözölte, mint az ország egyik első méhészt, Vámosy; a ferenczvárosi társaság nevében Wagner Géza köszöntötte fel s utána még Bella Gyula László premontrai kanonok, Csiky Kálmán, Beniczky Lajos, stb. beszéltek.

Kitüntetés a nőképző-egylet jubileuma alkalmából. Veres Pálné, született Beniczky Hermint, az országos nőképzőegylet elnökét, a király a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

A „Telefon Hirmondó” és a nyilvánosság. Az ép most elhunyt Puskás Tivadar által kitalált „Tele-

fon Hirmondó” sok meggondolni való eszmét vetett föl. Ez a beszélő újság, mely Budapesten már annyi sok házba be van vezetve s reggeltől estig folytonosan mondja a híreket s ugyanegy pillanatban százán és százán hallgatják, de hallgathatnák számtalanok és nem csak Budapesten, hanem nagy messzeségben is. Az értesítésekben, a gyorsaságban és elterjedésben való jelentősége tehát igen nagy. Mint beszélő hírlap ezenkívül terjeszthet oly híreket, melyek ki nyomtatva sajtópórt vonnának magok után, de itt a

A BEDŐ ALBERT JUBILEUMÁRA KÉSZÜLT EMLÉK. — Ströbl Alajos szobor-műve.

szó elreplül. A genialis találmány még nincs végleg engedélyezve. Puskás csak kísérletképen kapott rá engedélyt, de folyamodott, hogy 50 évi kizárólagos szabadalmat adjon neki a kereskedelmi miniszterium. De ennek a kérelemnek teljesítése ugy magánjogi, mint közigazgatási, büntetőjogi, sőt tekintettel a sajtótörvényre, közjogi kérdésekké áll kapcsolatban. Lukács Béla kereskedelmi miniszter mielőtt ebben az ügyben döntene, bizottsági tárgyalás útján tisztázza az eljárásnál figyelembe veendő összes szempontokat és ebből a célból az illetékes miniszteriumok képviselőit f. évi április 5-én tartandó értekezletre meghívta.

Balaton-Füred jövője. Sokszor volt már szó arról, hogy Balaton-Füredet megveszi egy társaság a Benedek-rendtől és minden kényelemmel ellátott modern furdővé alakítja. Most újra az a hír, hogy az alkut megkötötték, s egy konzorcium 600 ezer frtért megvette a furdőtelepet.

Kérelem a magyar közönséghez. A dévai ev. ref. egyházközönség, mely Hunyadmegye székhelyén a magyar nemzeti érdekek védelmezésének egyik legrégebbi és legbiztosabb bástyája, — elhatározta,

hogy ősrégi, még a dios Hunyadiak korából származó szép, góthstílusú templomát és tornyát lehetőleg már az év tavaszán kijavíttassa. Amde vagyoni ereje elégtelen. Tagjainak száma, az ágostai evangélikus és unitárius híveket is beleszámítva, mindössze 860. Mint parányi kis magyar sziget az idegen ajku népek közt eszik óriási erőfeszítéssel bírja magát fenntartani. Kéri tehát a magyar haza közönségét, gyámolítsa törekvéseiben bármily csekély adományokkal, melyek a dévai ref. lelkeszi hivatalhoz küldendők.

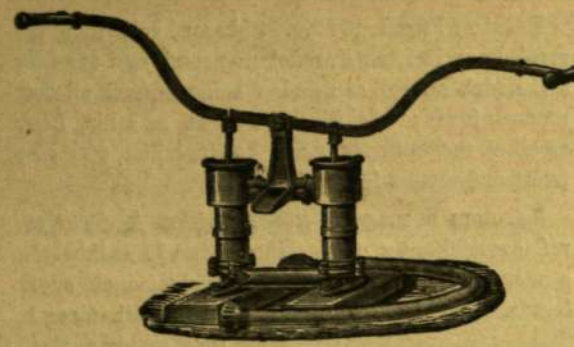
* A táviró huzalokat nagyon nehéz megörizni Közép-Afrikában. Legnagyobb ellenségük a fehér hangya, de az elefántok is sokszor megromlálják, a négerék a sodronyt ellopják, mivel a nők abból készíttik nyaklánczaikat s más ékszereiket. Mindamellettt itt már a Fokföldtől fel az egyenlítő vidékéig csaknem teljes a táviró összeköttetés.

HALÁLOZÁSOK.

JULES FERRY temetése e hó 22-ikén ment végbe Párisban, az állam közönségén. A jeles államférfi halálát szívészélhűdés okozta. Pár napig gyöngékedett, de azért mint a szenátus elnöke, még az utolsó napon is teljesítette kötelességét. Esti 6 órakor (márcz. 17-ikén) érte a szélhűdés. Ravatalnál meghatva gyűltek össze a francia politikai élet kiválóságai. Bardout, a szenátus alelnöke mondta az első beszédet; erre a képviselőház elnöke Casimir Perier beszéde következett, aztán Ribot miniszterelnök szólt, majd Dupuy kultuszminiszter. Az utczát ellepő ezrek sokasága közt haladt a halottas menet a keleti pályaudvarhoz, hol a katonaság tisztelgett a koporsó előtt. A halottat szülőföldjére, a Vogesek közti Saint-Die-be szállították. Végső kívánsága volt, hogy ott nyugodjék, hol a sírban is közelről hallhatta a legyőzöttek fájdalmas sóhaját.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: VUKOTINOVICS LAJOS, a horvát tartománygyűlés képviselője, a magyar képviselőház tagja, a horvát nemzeti párt elnöke, 80 éves korában, Zágrábban. A közéletben nevezetes szerepet vitt, Körösmegyének főispánja is volt, s 1868 óta horvát képviselő, majd a tartománygyűlés alelnöke. Tagja volt a delegációknak, elnöke a horvát regnikoláris bizottságnak. Az irodalom terén mint költő, természettudós és politikus tette nevét ismertté; a délszláv Akadémiaának alapításától kezdve tagja volt. — STOLLER LISZTÓ, mérnök, világiáttott nagy műveltségű fiatal ember, a fővárosi korsorolyagyélt igazgatója, s a hollandi életbiztosító intézet budapesti vezértitkára, ki Brazíliában is hosszabb időt töltött, a fővárosi társaságot közkedveltségű tagja, 41 éves korában; nővére, öz-

Folytatását lásd a 221-ik oldalon.

TARNÓCZY

TÜZOLTÓSZER- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

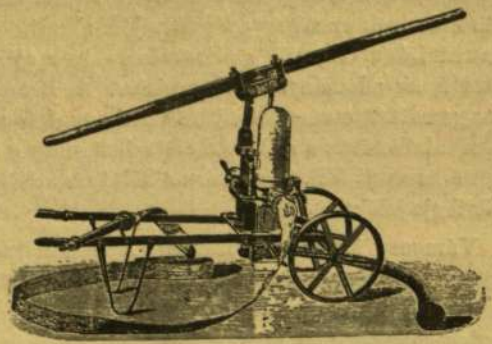
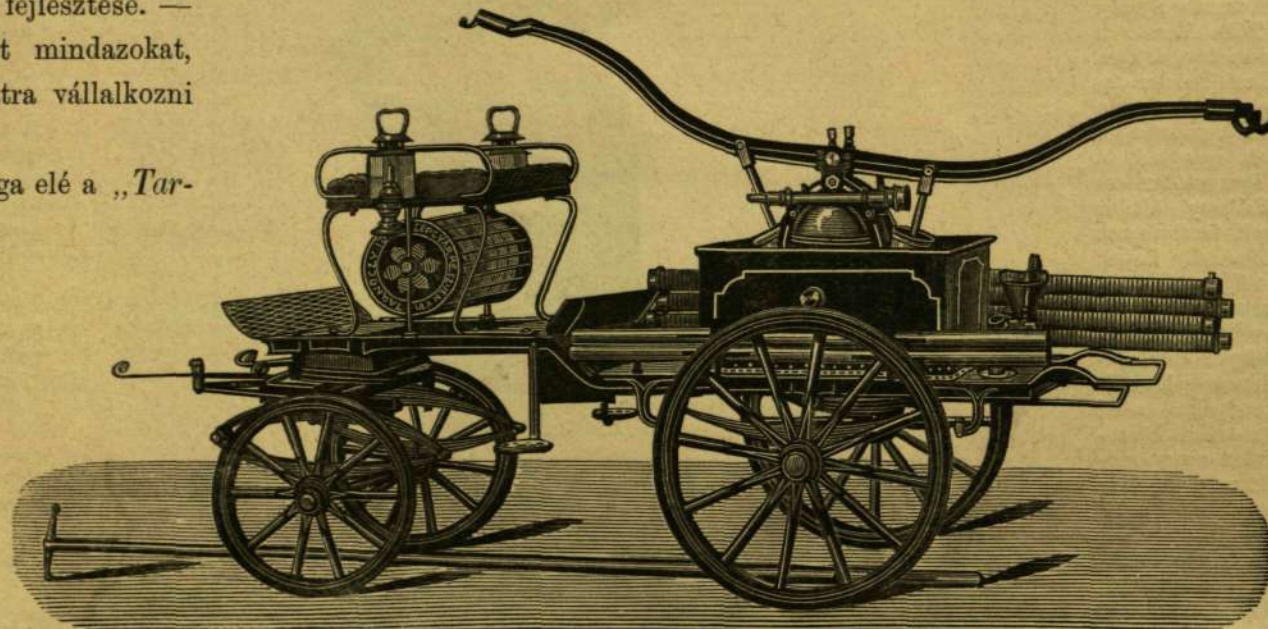
A magyar ipar haladása.

Gr. Széchenyi István mondotta, és azóta országszerte hangoztatták azt az elvet, hogy hazai ipar nélkül nem bírjuk el a nemzeti kulturánk és — hozzá tehetjük — önvédelmünk által ránk rótt terheket. Az elvnek igazsága tagadhatatlan, csak hogy igen nehéz a kezdet, igen nehéz a hazai ipar felvirágoztatása, fejlesztése. — Örömmel üdvözljük azért mindazokat, a kik erre a nehéz feladatra vállalkozni bátorognak.

Ezt a feladatot tüzte maga elé a „Tarnóczy tűzoltószér- és gépgyár-részvénytársaság”, a melynek immár sikerült legyőznie a kezdet nehézségeit, úgy, hogy működése már versenyképes a külfölddel szemben. — Ennek a részvénytársaságnak van jelenleg Európában a legnagyobb fecskendőgyára, mely mintaszerűen van berendezve s melyben az asztalos-, bognár- és kovács-műhelyeken kívül van négy érczolvasztó két szárító-kemenczével és három mintázó-teremmel ellátott ércöntőde. Nagy gépműhelyeiben 98 db. vas-, érc- és fa-feldolgozó segédgép dolgozik, a melyeket részben maga a gyár készített a maga számára. A gyár összes munkagépeit gőzerővel tartják üzemben; van több réz-, kovács-, bádógos-, lakatosműhelye, három nagy festőműhelye, mely műhelyek mind-

egyike érdekes látványt nyújt minden szemlélőnek és van a gyárnak külön tűzoltósága, a mely három tiszt vezetése alatt hatvannyolcz emberből áll. — A részvénytársaság munkahelyeiben kétszáz munkás dolgozik. Most rendezte be helyiségeit villamos világításra, gőzfűtésre, szóval, a gyár berendezésében érvényesíti a modern technika összes vívmányait. A gyárnak egy külön osztálya foglalkozik a szakszerű gazdasági gépjavitással — a minek oly nagy hiánya volt Magyarországon. Ismét egy másik osztálya a fecskendő-, szivattyú- és vízvezetési berendezéseken kívül gőzgép-armaturákat, réz-konyhaedényeket, bronzdísztárgyakat és legújban szép sikerrel vas-, érc- és fa-megmunkáló gépeket is készít.

A gyár rövid fennállása óta több díjat

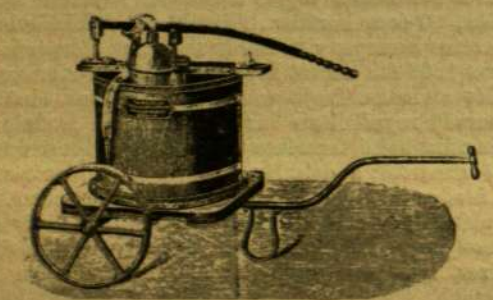
bármely iparos állam büszkeségét képezné. A „Tarnóczy tűzoltószér- és gépgyár-részvénytársaság” megérdemli az ország bizalmát és támogatását, mert függetlenné teszi iparunkat a külföldtől, a mely pedig gyámoltalanságunkat ugyancsak kiaknázza.

A gyárat a m. kir. Belügyministerium 82502/II. 888. számú rendeletével legmelegebben ajánlja.

A gyárban készített fecskendők- és sziv-

nyert; legutóbb a filippopolisi kiállításon is az első aranyérmét kapta és versenyképessége folytán az eddig oly drágán árult fecskendők árát tetemesen leszállította, a mi által a közönség bizalmát teljesen megnyerte és gyártmányai kitűnő voltáért a gyár 5 évi jótállást vállal s a lehető legkedvezőbb részletfizetési feltételekkel szolgál. Tűzifecskendői, víz-, bor- és egyéb szivattyúi a kereskedelmi muzeumban, Filippopolisban, Bukarestben és Horvátországban több helyen láthatók és megtekinthetők Budapesten várczi-köruti raktárában is, hol mindezekon kívül tűzoltói felszerelések a legnagyobb választékban találhatók.

Folytonos újításait és javításait szabaddalakkal védi, legújban is egy önműködő dupla marógép szabadalmát kapta meg. Mindenki, ha nem is vevő, megnézheti az Angyalföldön levő gyárat, a mely

kerrel képes volna megbirkózni. Már az is liha, hogy az eredeti formáját nem tudta megtartani s minden sort egy szótaggal megnyújtott, ez némileg a költemény hangját is megváltoztatta. Az eredeti kifejezéseit sem tudja elég erővel visszaadni. Vegyük pl. a két első sort:

„Die Nacht ist finster, schwül und bang,
Der Wind im Walde tost;”
„Az éj sötét, viharra készen,
Már fú szellője halkán.”

Mennyivel sejtlemesebb az eredeti s mennyire nem pótolja a halkán fúvó szél az erdőben zúgó szelet. A két eredeti költeményben szintén látszik a tehetség, de sikerültnek egyik sem mondható. A legszebb dal kissé mesterkélte, az *Entiana* pedig nagyon is részletező s azonkívül borzasztó rythmustalan.

Nézek elmerengve. Az én boldogságom. Az igaz érzés itt-ott erőteljes hangon csendül meg bennük, de bizonyos darabosság, szakadozottság rontja meg mindkettőt.

V. B. „Szabolcska Mihálynak” című verse alapszemlében nincs igazság. Ha szerzőt az keserítene el, hogy a magyar hazában is van elég hely, hol a magyar ember ép oly idegennek érzi magát, mint akár Párisban, annak volna értelme; de hogy ezek a szomoró állapotok azóta fejlődtek, minálta Szabolcska külföldön járt, kissé merész állítás, pedig ezek a sorok:

„A régít már itthon sem találhatd —
Úgy elveszett, mint felejtett nóta.”

egészen ezt a téves feljegyzést tolmácsolják.

Egy szöke angyalhoz. A cifra szavakban keresi a költészetet, s néhol ilyen képtelen képeket rajzol:

„Márvány arczod rózsapírja
Csüggedt lelke balzsamítja.”

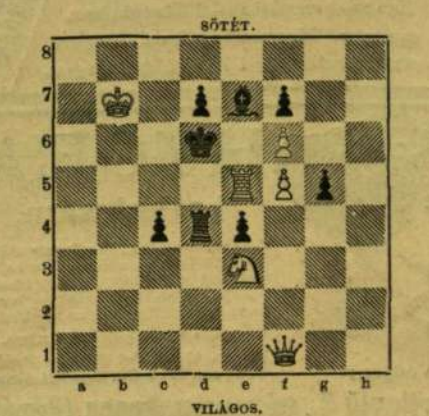
A lány öröme. A fenye és a szőlővessző. Az elsőt esetleg közölni fogjuk; kár, hogy a második nagyon nehézkesen van fordítva.

Debrecezen. R. L. Az életrajtot és arcképet sziveskedjék beküldeni.

Nem közölhetők: A megunt élet. Elmerengek.

SAKKJÁTÉK.

1766. számú feladvány. Laws G. B.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1759. számú feladvány megfejtése.

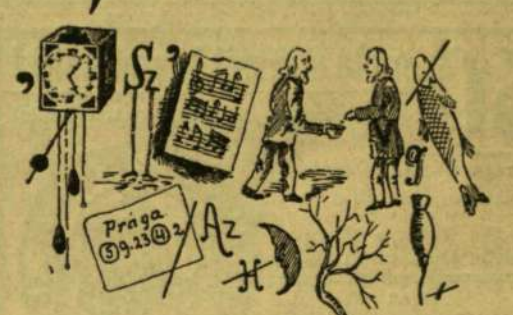
Ehrenstein M.-től.

Megfejtés.

Világos	Sötét	Világos	a.	Sötét
1. Fd4—e6	Ke5—f6 (a)	1. Hc7—g6	—	Eb7—e6: (b)
2. Hc7—f5	—	2. Hc7—g6	—	H7—g6:
3. Vd8—e7—h8	t. sz.	3. Vd8—e7	—	t. sz.
4. V v. F v. H mat.	—	4. Vc7—f6 mat.	—	—

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és P. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Ung-Tarnóczon: Németh Péter. — Kecskeméten: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 11-ik számában közölt képtalány megfejtése: Föféléd megy borban a gyöngy.

Heti naptár, márczius—április hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
26 V. A. Palmárium	A 6 Manó	14 C Nagyb 5 r.	9
27 H. Rupert pk. hv.	Rupert	15 Agáb vt.	10
28 K. Sixtus p. hv.	Gedeon	16 Szabin. vt.	11
29 S. Cyrill szp. vt.	Eusztáz	17 Elek	12
30 C. Nagysüt.	Kvirin	18 Cyrill pk.	13
31 P. Nagypént.	Nagypéntek	19 Krizs. és D. 14	
1 S. Nagyszomb.	Hugó	20 Szabb. vt.	15 S. Pass.

Holdváltás. ☉ Holdtölte 1-én 8 óra 18 pk. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben, privát megrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemzöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig, postabér- és vámmentesen, sima, csilka, kozmákot és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldenek. Svajczba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 26-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatosasága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés”-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével és alaposá-

gával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regény-olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re.

Az „Egyetértés” 1893 január 1-én 27-ik évfolyamába lép s így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Egy óra — 1 frt 80 kr. Félévre — — — 10 frt.
ELŐFIZETÉSI ÁRAI: Három óra — — — 5 frt. Egész évre — — — 20 frt.

A szerkesztőség: Szerecsen-utca 35. sz. * A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. sz.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

A magyar királyi államvasutak gépgyára
 legkitünőbb szerkezetű és a versenyeken eddigelé legyőzhetlen maradt
gőzcséplőgarnitúráit,
hengerkazános lokomobiljait,
szalmakazalozó gépeit,
 gőzkukoriczamorzsolóit és Stibor-kőfűrészeit
 kedvező feltételek mellett ajánlja
a magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynöksége
Árjegyzék ingyen. BUDAPEST, VIII., József-körút 41. *Árjegyzék ingyen.*
 Tervezés elkerülése végett, a levelezések, küldemények és megrendelések, mindig csak az utóbbi cím használandó. — Vigyázzunk a címre!

Budapest, VIII., József-körút 41. sz.

50 év óta sikerrel használtatik!
 Szeploket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztalanságokat biztosan eltávolítja az
Eszéki Spitzer Kenőcs
 és az
eszéki Salvator szappan
 Valódi minőségben csak a
DIENES J. C.-féle
 gyógyszerárban
Eszéken, felsőváros.
 1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
 1 üveg „ mosdóvíz 40 kr.
 1 darab Salvator szappan 50 kr.
 1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.
 Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kértetik a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.
 Főraktár Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
 Király-utca 12.

NYERS VASELINE
 legjobb pataszir.
 JUST & TÁRSA BECS XII/2
 pléh szelencze 4 kilo tiszta súlyban, bérmentve, a birodalom minden postaközpontjára frt 2.50 posta-utánvétellel, 25 vagy 50 kilós köbökben, a 40 illetve 35 kr-ával kiküldési díjával v. Zárnói (Erdélyben) elvittve. Kémsz. eladóknak his csomagolások.

Kwizda-féle
 köszvényfolyadék
 Egy egész palackkal 1 frt o. é., fél palackkal 60 kr.—Kapható minden gyógyszerárban.—Fő letét: ker. gyógyszer. Kornenburgban. Magyarországi főraktár Bpest Török József gyógyszer.

HYGEA
 hajbalzsam.
 E hasonlíthatatlan készítmény erősíti, szépíti és tisztítja a haját; őz hajnak fiatalos színet és szépséget visszazárja. Nem festőanyag — hanem hatása a hajgyökérre működik. Orvosi tekintélyek által ajánlva.
 1 palackkal frt 2.50. — Próbabűvegése frt 1.50. Egyéjeltől átvételre.
 Dimitrijevič S., gyógyszerész, Aracs (Bánát).

EZREK MENNEK CARLSBADBA,
 hogy rossz gyomrukát kireperálják és újra jól émeszzenek és erre elküldenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a célt otthon kényelemben, kevés költséggel elérjük a „PEPSIN-BOR“ emésztési segítő és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.
Rozsnyay Mátyás, gyógyszerész,
 művegyészi laboratoriuma Aradon.
 Ugyanott kapható: Vasas chinabor. 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt és Serail-arszenidész szeplo ellen egy tégely 70 kr., franco küldve 1 frt 5 kr. 4715

PARIS
GRANDS MAGASINS DU Printemps
 NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
 küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra.
 Megkeresések czimzandók:
JULES JALUZOT & Co
 PARIS
 Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps oriasí raktárán levő szövetek mintái, árát és fajt lehetleg meghatározni kérünk.
Expeditio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve és kívánatára ódmmentesen 15% fölemeléssel méterárúkról, 20% minden más árúért.
 Továbbító-és vámkézelési háznak: Salzburgban, Mozartplatz, 4.
 Levelezés Magyar nyelven.

!!Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
 Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növénykivonata.
 Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
 1 dobozzal 35 kr. Egy csomaggal 1 csomag 30 kr. Tea 50 kr. kis 35 kr.
 Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarhus, hökhurut, náthas (influenza), szákmellűség, tüdőgyulladás stb. ellen.
!!Nincs többé fejfájás!!
D. Götz
„Migraine-pora“
 huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő készítmény-nyilvánítás bizonyít.
 Utolsó időben a **MADRIDI UDVAR**
 és Baross Gáborról ó exzellenzissája feltűnő eredménnyel használta. Egy doboz ára használati utasítással 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható Fáykiss József nagy Kristóf-hoz czimzett gyógyszerárban Budapesten, továbbá Török József gyógyszerárban, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöztetnek.

A HAJ és SZAKÁL SZINE
 „Eau de Kala“ segélyével.
 Tejesen ártalmatlan, a haját és szakált erősíti s 15 napon át való használat mellett visszaadja annak eredeti színet. Barna, gesztenyesszín és világos barna ára 4 frt, fekete és szőke ára 5 frt.
 Magyarországi főraktár:
 Budapest, király-u. 12 Török József gyógyszer.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize.
 Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend a mohai
ÁGNES
 forrás.
 Legjobb asztali és üdítőital. Kifűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.
A Kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.
 Friss tölésben mindenkor kapható
Édeskuty L.
 Ugyazintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:
Gyakorlati francia nyelvtan
 Utmutatás a francia nyelvnek gyors, könnyű és alapos megtanulására.
 Irta
TIPRAY JÁNOS.
 Ára vászonkötésben 1 frt 40 krajczár.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
KÉT SZERELEM
 Szomorújáték három felvonásban.
 Irta
CSIKY GERGELY
 A magyar tud. akadémia a gróf Teleki-alapítványból száz arannyal jutalmazta
Kiadja a Kisfaludy-Társaság
 Ára fűzve 80 kr. Vászomban kötve 1 frt 20 kr.

Legújabb! 4802 Legújabb!
„Intona“
 (Ariston) acélhangokkal
 váltortartató érezésklapokkal és korlátlan műsorral. — Ezen új találmány hangszere minden előzetes tanulmány és zenésmeret nélkül száz és száz feltűzéseszenzi seneharabot lehet játszani.
 Ára 12 frt, a kótalapak drbja 30 kr.
Sternberg Ármin és Testv. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!
 Hangszer-Ipar. Harmonikáról
 Mechanikai hangszerek-ről külön árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék.

WALLA JÓZSEF
 cementárú-gyára
 építési anyagok raktára
 Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.
 Vállalkozik: GRANITTERAZZO, BETONIROZÁSOK, CSATORNÁZÁSOK, SZÖKÖRUTAK, CZEMENT-LAPOK ÉS MOZAIK LAPOKKALI KÖVEZÉSEK elkészítésére stb. 5231
 Raktárt tart: KERAMIT LAPOK, KELHEIMI LAPOK, METTLACHI LAPOK, TERRACOTTA-ÁRUK, KÖFEDÉLPÉP, TÚZÁLLÓ TEGLÁK, KEMÉNY RAKVÁ- NYOKBÓL stb.
 Gyári raktára a gartenau Portland cement és vízhatlan mészgárnak. STEINZEUGRÖHREN Gyári raktára a gartenau Portland cement és vízhatlan mészgárnak.

PSEHOFER J.-féle gyógyszerár
 Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel“
vértisztító labdaccai
 melyeket azelőtt „Egyetemes labdacok“-nak neveztek jogosan megérdemlik ez utóbbi nevet mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben használhatók kifűnő hatással. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kifűnő házi-szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi-szernek különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epikerin-gés zavara, májbjab, bélgengesség, felfújódások, az agyban való vértolul-lás, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különös jó hatással vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacok hatás enyhe, fájdalom nem okoznak és így a leggyöngébb betegek és gyermekek is bizvást bevehetik.
 Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tiszta és hamisítatlan minőségben kaphatók az „arany birodalmi almához“ czimzett gyógyszerárban Bécsben Singer-strasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr. o. é. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldéssel 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.
 Az őszeg előbbeni beküldésnél (mi legjobban postautalványval eszközöltek) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül. — E kívül még mindennemű megbízások elfogadhatnak s a leggyorsabban és legolcsóbban teljesítetnek az „arany birodalmi almához“ czim-zett gyógyszerárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.
 Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása J. Pserhofer aláírással van ellátva és ezen aláírás minden doboz földelen vörösen van nyomtatva. Raktár Budapesten, Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. sz. a. 5144

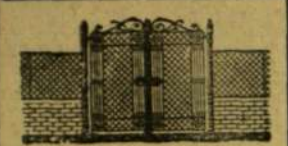
A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyv-kereskedésben kapható:
JÓKAI MÓR MUNKÁI. 137-146.
 NÉPSZERŰ KIADÁS.
SZÍNFMŰVEK.
 I. kötet (137-141) ára fűzve 2 frt. • II. kötet (142-146) ára fűzve 2 frt.
 TARTALOM:
 I. kötet. Milton. Dráma öt felvonásban. — Hős Pálffy. Drámai jelenetek három képben. — Szép Mikbál. Színmű négy felvonásban, egy előjátékkal. — A bolondok grófja. Énekes bohóság három felvonásban. — Világkép leányok. Énekes népszínmű három felvonásban.
 II. kötet. A gazdag szegények. — Népdráma három felvonásban. — A jószívű ember. — Thespis kordéja. — Földönjáró csillagok. Drámai prolog. — Olympi verseny. — Az aradi hősnők.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!
RÓMÁBA!
 Lám megmondtam, Tisza Kálmán,
 Ne menj te Rómába!
 Most már elvisz az Asmódi,
 Ref. római pápa!
 Meg nem véd a zsinat, kerülsz
 Czapáry sorsára, —
 Hát „Istók“-ra fizess elő,
 Jó protestáns gárda!
Bolond Istók.
 ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
„BOLOND ISTÓK“
 humorisztikus képes hetilapra.
 A „Bolond Istók“, a legnagyobb és legdiszesebb magyar éleclap, a tizenhatodik évfolyam második negyedébe lép.
 Előfizetési feltételek:
 Április-június évnegyedre 2 frt
 április-szeptember félévre 4 frt
 Előfizetések, legcélszerűbben posta-utalvánnyal, a kiadó-hivatalnak küldendők: Budapest, egyetem-utca 4. szám.
 Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.
A Bolond Istók kiadóhivatala.

Az arcz szépségét
 legbiztosabban megszerzi és fentartja
Leichner
zsirpora
 és
Leichner hermelin-pora
 E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznők által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt éles vagy poros levegő ellen megvédi, s fiatalos, viruló kinézetet adnak neki. Csak zárt szelenczékben a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31 és minden illatszerekereskedésben.
 Orvokdjunk az utánzóktól!
LEICHNER L., Illatsz.-vegyész, a kir. árt. színházak szűllítője. 5190

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4099
sodronyszövet-fonat és
sitaáru-gyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításán első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

Fényképészeti készülékeket
műkedvelők számára, legújabb uti
táveszveket kitűnő szemüvegeket
és orrszűrőket, megvizsgált maxi-
mal-lázmérőket, Aneroid (lég-
súlymérőket) szabadalmazott rajz-
eszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

LATZKOVITS A.
(Budapest, váci-utca 22)
specialis készítője jó szabású férfi-ingeknek
dús választék francia és angol férfi-áru-
és finom szövött áru cikkekben.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ERTÉKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók

Toronyórákat
legelőbban, legújabbak és legjobb-
ban készít:
Mayer Károly L.
órágyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KÖZPONTI
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papirokat és pénznemeket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kíváncra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentre küld.

KORMOS GYULA ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelőbb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénushoz”
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapest.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket,
egyszinte nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkekkel.

Teljesen befizetett részvényítőke 5,000,000 frt.
V-VI. ker. főköszvényű Podmaniczky u. 2.
VI-VII. k. főköszvényű Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogmütermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

VASÁRNAPI UJSÁG

14. SZÁM. 1893. BUDAPEST, ÁPRILIS 2. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK egyéttől félre - 6.
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt. félre - 4.
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** egész évre 5.- félre - 2.50
Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is eszolandó.

Legjobb fűmagvak
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében
Főhatal: 23. BUDAPESTEN, Koronahéreg-u.18.

Legjobb és Leghírnevesebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGETIVÉ
CH. FAY, ILLATSZERES!
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS

**Dr. Lengiel Fr.-féle
nyirfabalzsam.**
Kir. szab. Svédhoura. 4867
Már magában véve azon növényi nedv,
a mely a nyirfából kifolyik, ha annak
örvénzt megvárjuk, emberemlékezet óta
mint a legkínzóbb szepítő szer volt is-
meretes, ha azonban ezen nedv a fel-
találó utasítás szerint, balzsammá alakították át, csak akkor
nyer ugyazólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele
az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csak-
nem észrevehetően pikkelyek válnak le a bőrről, a
mely száttal fehérre és gyöngédű válik. Ezen balzsam
kíméltja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczára
a bőrnek fehérséget, gyöngédéget és üdéséget kölcsönöz; a leg-
rövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, majfoltot, anyajegyeket,
orrverességet, hórtákat s a bőr minden más egyéb tisztáltsá-
gát. Ára egy korsónak, használata utasításával együtt, 1 frt 50 kr.
Dr. Lengiel orvosi BENZOE-SZAPPANA
a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngédű s
finomná teszi s hivatta van a nyirbalzsam hatását előmozdítani.
Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerertárban.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerert., Budapest,
király-utca 12. - Aradon: Ring S. gyógyszerésznel.

WEINWURM ANTAL
fényképész első magyarország
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3,
készít mindennemű
cinkkedzésű dűcöt
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia útján. Alap-
rajzok, térképek, há-
lőzatok fotolitográfiai
úton a legutá-
nyosab-
ban sok-
szorosít-
tatnak.
Külön
bevendés
hézonkívül
való fény-
képfelvé-
lekre.

**Fénykép
műtermek**
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.
Kések, ollók, beretvák
feltűzők keszesség mellett legelőbb
gyári áron
Schubert János P.
Késműves és készítő m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarak.
Javítások és vidék megrendelések
gyorsan teljesíttetnek.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ.
BUDAPESTEN.
Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egytetemes aczél-ekék, 5150
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „**HALADÁS**” sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek.
Eredeti amerikai kévelő és marokrakó arató-gépek és fűkaszó gépek, szállít-
ható mező vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

**Hirdetések felvétetnek a kiadó-
hivatalban Budapest, IV. ker.,
Egyetem-utca 4-ik szám alatt.**

TALÁLMA NYOK
szabadalmazását esz-
köeli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. Telefon.

II. RÁKÓCZI FERENCZ ARCZKÉPE MÁNYOKY ÁDÁMTÓL.

Az eredeti festmény a szász király tulajdona.